

KAP.430.6.2024

Nr ewid. 76/2024/P/24/001/KAP

Informacja o wynikach kontroli

**Wykonanie budżetu państwa w 2023 r.
w części 16 – Kancelaria Prezesa
Rady Ministrów**

MISJA

Najwyższej Izby Kontroli jest niezależna, profesjonalna kontrola zadań publicznych w interesie obywateli i państwa

Dyrektor Departamentu Administracji Publicznej

Bogdan Skwarka
/podpisano elektronicznie/

Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Marian Banaś
/podpisano elektronicznie/

Warszawa, czerwiec 2024 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
T/F +48 22 444 50 00

www.nik.gov.pl

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE	4
2.	OCENA OGÓLNA	5
3.	WNIOSKI	8
4.	WYNIKI KONTROLI WYKONANIA BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 16 – KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW	9
	4.1. DOCHODY BUDŻETOWE.....	9
	4.2. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH	10
	4.3. SPRAWOZDAWCZOŚĆ.....	20
	4.4. KSIĘGI RACHUNKOWE	21
5.	INFORMACJE DODATKOWE	24
6.	ZAŁĄCZNIKI	25
	6.1. DOCHODY I WYDATKI JEDNOSTEK FUNKCJONUJĄCYCH W RAMACH CZĘŚCI 16 – KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW	25
	6.2. WYKAZ OCEN KONTROLOWANYCH JEDNOSTEK.....	26
	6.3. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ W CZĘŚCI 16 – KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW.....	27
	6.4. DOCHODY BUDŻETOWE W CZĘŚCI 16 – KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW.....	29
	6.5. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 16 – KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW	31
	6.6. ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W CZĘŚCI 16 – KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW	33
	6.7. WYDATKI BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 16 – KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW	34
	6.8. WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRYM PRZEKAZANO INFORMACJĘ O WYNIKACH KONTROLI	35

1. WPROWADZENIE

Cel kontroli

Dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2023 pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 16 – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Zakres kontroli:

- realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych;

- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz wybranych sprawozdań za IV kwartał 2023 r. w zakresie operacji finansowych;

- prowadzenie ksiąg rachunkowych w zakresie odnoszącym się do dochodów i wydatków oraz związanych z nimi należności i zobowiązań;

- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości i rzetelności sporządzania sprawozdań i prowadzenia ksiąg rachunkowych;

- nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹, w tym:

a) nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek,

b) nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 16 – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów.

Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego oraz badanie skuteczności podejmowanych przez dysponenta działań windykacyjnych.

Jednostki kontrolowane:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Instytut De Republica w likwidacji

Dysponentem części budżetowej 16 – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów jest Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (dalej: Szef KPRM), będący jednocześnie dysponentem środków budżetowych trzeciego stopnia. W ramach części 16 finansowano określone w przepisach zadania w zakresie m.in. zapewnienia obsługi merytorycznej, prawnej, organizacyjnej, technicznej i kancelaryjno-biurowej Rady Ministrów, Prezesa Rady Ministrów, wiceprezesów Rady Ministrów, Rady Legislacyjnej, jak również pełnomocników rządu, komitetów, komisji wspólnych, rad, zespołów oraz innych kolegalnych organów pomocniczych, doradczych i opiniodawczo-doradczych (gdy tak stanowiły przepisy o ich utworzeniu).

Kontrolą wykonania budżetu państwa w 2023 r. został objęty Instytut De Republica (dalej: IDR lub Instytut), którego Dyrektor był dysponentem środków budżetu państwa trzeciego stopnia podległym bezpośrednio dysponentowi części 16. Instytut z dniem 4 marca 2024 r. został postawiony w stan likwidacji, na podstawie zarządzenia nr 21 Prezesa Rady Ministrów z 1 marca 2024 r. w sprawie likwidacji Instytutu De Republica². Przedmiotem działalności IDR było: prowadzenie działalności wydawniczej i dokumentacyjnej, współpraca ze środowiskiem naukowym, promowanie w Polsce i za granicą polskich publikacji naukowych, prowadzenie badań i analiz na tematy zlecone przez Prezesa Rady Ministrów, organizowanie i prowadzenie krajowych i międzynarodowych konferencji, seminariów oraz zespołów roboczych, organizowanie projektów edukacyjnych i szkoleniowych oraz prowadzenie i rozwijanie baz danych związanych z przedmiotem działalności Instytutu.

Wykaz kontrolowanych jednostek zawiera załącznik nr 6.2. do niniejszej informacji.

W 2023 r. w części 16 dochody wyniosły 21 254,7 tys. zł. Wydatki budżetu państwa zrealizowano w wysokości 11 856 111,3 tys. zł, co stanowiło 1,8% całości poniesionych wydatków budżetu państwa. Z budżetu środków europejskich wydatkowano kwotę 18 776,3 tys. zł, co stanowiło 0,03% całości wydatków budżetu środków europejskich.

Szczegółowe informacje dotyczące dochodów budżetowych, wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich realizowanych przez poszczególnych dysponentów, a także procentowy udział ich wydatków w wydatkach części 16 zostały przedstawione w załączniku nr 6.1. do niniejszej informacji.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³.

¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, ze zm., dalej: ufp.

² M.P. poz. 183.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623.

2. OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli
ocenia w formie opisowej
wykonanie budżetu
państwa w 2023 r.
w części 16 – Kancelaria
Prezesa Rady Ministrów

Szef KPRM podejmował skuteczne i adekwatne działania w celu odzyskania należności i zmniejszenia kwoty zaległości. Wykonując budżet państwa w 2023 r. w części 16 zrealizował wydatki w granicach kwot określonych w planie finansowym oraz w granicach celów działalności Kancelarii. Badanie wykorzystania środków z rezerw wykazało, że zostały one wydatkowane zgodnie z przepisami ufp, na cele wskazane w decyzjach Ministra Finansów. Blokowania planowanych wydatków dokonywano zgodnie z art. 177 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 2 ufp. Nieprawidłowości polegały m.in. na:

- niezatwierdzeniu przez dysponenta części 16 w terminie określonym w art. 152 ust. 2 ufp rozliczenia w zakresie rzeczowym i finansowym ośmiu dotacji na łączną kwotę 24 761,2 tys. zł, udzielonych w 2023 r. w KPRM w trybie art. 11b ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁴ (dalej: udpp);
- dokonaniu wyboru wykonawców na zakup czasu antenowego na potrzeby emisji w stacjach telewizyjnych spotów informacyjnych na łączną kwotę 3 350,0 tys. zł niezgodnie z uzasadnieniem wyboru wykonawcy podanym we wniosku o udzielenie zamówienia publicznego, co było działaniem nierzetelnym i naruszało zasady określone w art. 44 ust. 3 pkt 1 ufp;
- dokonaniu niecelowych i niegospodarnych wydatków w kwocie 6 710,4 tys. zł na działania informacyjno-promocyjne dotyczące podwyższenia od 1 stycznia 2024 r. świadczenia wychowawczego;
- zleceniu w dwóch kampaniach informacyjnych (spośród pięciu objętych badaniem) emisji spotów społecznych na łączną kwotę 199,8 tys. zł w stacjach telewizyjnych o znikomym (nieprzekraczającym 0,5%) udziale w widowni telewizyjnej, co było działaniem niegospodarnym;
- nieprzeprowadzeniu ewaluacji pięciu objętych badaniem kampanii informacyjnych pod kątem skuteczności i efektywności finansowej wykorzystywanych kanałów komunikacyjnych i instrumentów dotarcia do grup docelowych, co było działaniem nierzetelnym;
- zleceniu Centrum Obsługi Administracji Rządowej (dalej: COAR) oraz Centralnemu Ośrodkowi Informatyki (dalej: COI) realizacji usług przed zawarciem umów w formie pisemnej, a także zleceniu realizacji usług na zmienionych warunkach przed podpisaniem aneksów do umów, co było działaniem nierzetelnym;
- niewystąpieniu przez dysponenta części 16 budżetu państwa o zapewnienie finansowania realizacji dwóch zaplanowanych zadań inwestycyjnych, tj. Przebudowy sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i nawierzchni na terenie KPRM oraz Przebudowy pomieszczeń skrzydła D wraz z dostosowaniem do przepisów ppoż. oraz dostosowaniem dla osób niepełnosprawnych w budynku KPRM – zlokalizowanym przy Al. Ujazdowskich 1/3 w Warszawie, pomimo że pierwsze z tych zadań było realizowane od 2018 r., a drugie od 2017 r., co było nierzetelne.

NIK oceniła negatywnie wykonanie planu finansowego IDR w 2023 r., którego Dyrektor był dysponentem środków budżetu państwa trzeciego stopnia w części 16.

Stwierdzone w IDR nieprawidłowości polegały w szczególności na:

- niecelowym wydatkowaniu środków na materiały informacyjno-popularyzatorskie w wysokości 33,0 tys. zł;

⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 571.

- niecelowym i niegospodarnym wydatkowaniu środków w łącznej kwocie 266,7 tys. zł na pokrycie kosztów: współorganizacji konferencji pn. *Konfrontacje archeologiczno-historyczne. Słowiańszczyzna, pomiędzy pogaństwem a chrześcijaństwem do początku XIII wieku*; usługi pomocy prawnej w zakresie zamówień publicznych, poniesienia wydatków w zakresie transportu i zakwaterowania uczestników konferencji, nie będących pracownikami Instytutu oraz wydania publikacji dotyczącej Biblioteki Seminarium Duchownego w Płocku;
- dokonaniu wydatków w wysokości: 168,7 tys. zł na obsługę kadrowo-płacową; 16,0 tys. zł na koordynację programu stypendialnego Joseph Conrad Fellowship; 16,0 tys. zł na tworzenie koncepcji merytorycznej tego programu; 215,0 tys. zł na obsługę prawną Instytutu, zleconych z naruszeniem art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁵.

Przyjęty w KPRM system kontroli zarządczej nie zapewniał w sposób racjonalny prawidłowości prowadzenia ksiąg rachunkowych. Nieprawidłowości polegały na:

- niespełnianiu przez dokumentację opisującą przyjęte zasady rachunkowości wymogu określonego w art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁶;
- braku opisów (treści) operacji dla 970 zapisów księgowych, co było niezgodne z art. 23 ust. 2 pkt 3 uor;
- nieprawidłowym ujęciu w ewidencji księgowej KPRM uzyskanych od Rządowego Centrum Bezpieczeństwa (dalej: RCB) i Rządowego Centrum Legislacji (dalej: RCL) zwrotów części wydatków w łącznej kwocie 379,4 tys. zł jako dochody jednostki, co było niezgodne z § 19 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 7 grudnia 2010 r. w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych⁷.

Badanie ksiąg rachunkowych w IDR wykazało, iż były one prowadzone w sposób nierzetelny, co było niezgodne z art. 24 ust. 1 i 2 uor. Stwierdzono m.in., iż dowody księgowe były ujmowane w księgach do innych okresów sprawozdawczych niż wskazywała na to data operacji gospodarczej, co naruszało art. 20 ust. 1 ww. ustawy. Wynikało to z przyjęcia w Polityce rachunkowości IDR zasad ujmowania dowodów w księgach rachunkowych niezgodnie z zasadą memoriału określoną w art. 6 uor, a także z nieokreślenia szczegółowych zasad obiegu dokumentów księgowych. Stwierdzone w badanej próbie zapisów księgowych nieprawidłowości na kwotę 496,5 tys. zł spowodowały, iż sporządzane na podstawie nierzetelnych zapisów księgowych sprawozdania budżetowe Rb-28 miesięczne były niewiarygodne. Wobec przyjętych zasad obiegu i ujmowania dowodów księgowych w księgach rachunkowych IDR oraz stwierdzonych nieprawidłowości, NIK odstąpiła od oceny sprawozdania budżetowego Rb-28 za 2023 r., sporządzonego przez IDR. Natomiast sprawozdania budżetowe roczne Rb-23, Rb-27 i Rb-BZ1 oraz sprawozdanie w zakresie operacji finansowych Rb-Z za IV kwartał 2023 r. NIK zaopiniowała pozytywnie.

W KPRM łączne sprawozdania budżetowe za 2023 r. oraz sprawozdanie Rb-Z za IV kwartał 2023 r., zostały sporządzone na podstawie danych wynikających ze sprawozdań jednostkowych dysponenta głównego i dysponentów III stopnia. Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych sporządzonych przez KPRM (dysponenta głównego i dysponenta III stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. W związku z nieprawidłowością stwierdzoną w obszarze ksiąg

⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 1605, ze zm., dalej: upzp.

⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm., dalej: uor.

⁷ Dz. U. z 2019 r. poz. 1718, dalej: rozporządzenie w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowej zakładów budżetowych.

rachunkowych, skutkującą zawyżeniem dochodów i wydatków o kwotę 379,4 tys. zł, sprawozdania budżetowe Rb-27 dysponenta III stopnia – KPRM oraz łączne nie przedstawiały wiarygodnych danych o dochodach. Zgodnie z przyjętymi kryteriami oceny, NIK oceniła negatywnie sprawozdanie Rb-27 dysponenta III stopnia – KPRM oraz sprawozdanie łączne Rb-27 dysponenta części 16. Pozostałe sprawozdania jednostkowe, sporządzone przez kontrolowaną jednostkę, zostały ocenione pozytywnie. Nieprawidłowości stwierdzone w KPRM i IDR nie miały wpływu na opinię o prawidłowości sporządzenia rocznego łącznego sprawozdania Rb-28 dysponenta części 16⁸.

Zgodnie z przyjętymi przez NIK kryteriami oceny, stwierdzone nieprawidłowości spowodowały obniżenie oceny ogólnej do opisowej w przypadku części 16 i do oceny negatywnej w przypadku IDR. W ocenie NIK, stwierdzone nieprawidłowości świadczą, że nadzór i kontrola dysponenta części 16 nad wykonaniem budżetu państwa, sprawowane na podstawie art. 175 ust. 1 i 2 ufp nie były w pełni skuteczne.

Kalkulacja oceny ogólnej wykonania budżetu państwa w części 16 została przedstawiona w załączniku nr 6.3. do niniejszej informacji.

⁸ W przypadku IDR kwota wydatków wynikająca z rocznego sprawozdania Rb-28 wyniosła 16 251,9 tys. zł, co stanowiło 0,14% zrealizowanych wydatków wykazanych w sprawozdaniu łącznym Rb-28 dla części 16.

3. WNIOSKI

Szef Kancelarii Prezesa
Rady Ministrów

Po kontroli wykonania budżetu państwa w 2023 r. w części 16 – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Najwyższa Izba Kontroli wnioskuje m.in. o:

- dokonywanie wyboru wykonawcy zamówienia publicznego (do którego nie stosuje się upzp) zgodnie z kryteriami zawartymi w uzasadnieniu do wniosku o udzielenie zamówienia publicznego;
- celowe i gospodarne wydatkowanie środków na kampanie promocyjne; dokonywanie ewaluacji kampanii promocyjnych pod kątem skuteczności i efektywności finansowej wykorzystywanych kanałów komunikacyjnych i instrumentów dotarcia do grup docelowych;
- zlecanie COAR i COI realizacji usług po zawarciu umów w formie pisemnej oraz zlecanie usług na zmienionych warunkach po podpisaniu aneksów do umów;
- podejmowanie działań mających na celu zapewnienie finansowania planowanych zadań inwestycyjnych;
- wprowadzenie w KPRM dokumentacji opisującej przyjęte zasady rachunkowości spełniającej wszystkie wymogi określone w uor;
- wzmocnienie mechanizmów kontroli zarządczej, które zapewnią: terminowe zatwierdzanie przez dysponenta części 16 rozliczeń dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym, dokonywanie wydatków zgodnie z wewnętrznymi procedurami KPRM oraz ujmowanie w ewidencji księgowej zwrotów wydatków dokonanych w tym samym roku budżetowym zgodnie z § 19 ust. 1 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych.

Zdaniem NIK, stwierdzone nieprawidłowości wskazują na konieczność wzmocnienia nadzoru i kontroli dysponenta nad wykonywaniem budżetu państwa w części 16, sprawowanych na podstawie art. 175 ust. 1 i 2 ufp. Nieprawidłowości stwierdzone w IDR wskazują na konieczność zapewnienia rzetelnego nadzoru nad czynnościami likwidacyjnymi dokonywanymi przez likwidatora tej jednostki.

4. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 16 – KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW

4.1. DOCHODY BUDŻETOWE

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2023 r., kontrola dochodów budżetowych w części 16 – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego oraz badania skuteczności podejmowanych przez dysponenta działań windykacyjnych.

4.1.1. REALIZACJA DOCHODÓW BUDŻETOWYCH

W ustawie budżetowej na 2023 rok⁹ dochody budżetu państwa w części 16 zostały zaplanowane w kwocie 2 389,0 tys. zł. W trakcie roku, w wyniku nowelizacji ustawy budżetowej¹⁰, plan dochodów zwiększył się o 2 177,0 tys. zł (tj. o 91,1%) do kwoty 4 566,0 tys. zł. Zrealizowane w 2023 r. dochody w tej części wyniosły 21 254,7 tys. zł (tj. 465,5% planowanych dochodów) i były niższe od dochodów zrealizowanych w 2022 r. o 245 360,2 tys. zł (tj. o 92%).

Zasadnicza różnica w zakresie wykonania dochodów w części 16 w 2023 r. w stosunku do zrealizowanych dochodów w roku poprzednim wynikała z wpływu w 2022 r. środków od Polskich Linii Lotniczych LOT S.A., stanowiących rozliczenia/zwrot płatności za 2021 r. w kwocie 237 336,5 tys. zł wraz z odsetkami w kwocie 23 369,8 tys. zł w związku z weryfikacją przez KPRM rozliczeń środków dotyczących realizacji Rządowego Programu Pomocy dotyczącego organizacji rejsów repatriacyjnych w związku z wybuchem pandemii COVID-19¹¹.

Głównymi źródłami dochodów uzyskanych w części 16 budżetu państwa były: wpływy z tytułu zwrotu odsetek od środków pochodzących z dotacji w kwocie 12 202,3 tys. zł (57,4% ogółu dochodów) dokonanego przez Rządową Agencję Rezerw Strategicznych¹² (dalej: RARS), wpływy z tytułu zwrotu niewykorzystanych dotacji oraz płatności w kwocie 3 002,3 tys. zł (14,1% ogółu dochodów) dokonanych przez organizacje pożytku publicznego oraz Narodowy Instytut Wolności, wpłaty dywidendy za rok 2022 w kwocie 2 799,3 tys. zł (13,2% ogółu dochodów) przez Agencję Rozwoju Przemysłu S.A. Kwoty te nie były możliwe do precyzyjnego określenia na etapie planowania dochodów budżetowych.

Zestawienie dochodów budżetowych w 2023 r. według klasyfikacji budżetowej zostało zawarte w załączniku nr 6.4. do niniejszej informacji.

4.1.2. NALEŻNOŚCI POZOSTAŁE DO ZAPŁATY

Według sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych, na koniec 2023 r. w części 16 wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w kwocie 6 007,7 tys. zł, w tym zaległości netto wynosiły 1 014,1 tys. zł. W porównaniu do 2022 r. należności zwiększyły się o 248,2 tys. zł (tj. o 4,3%), a zaległości netto o 450,7 tys. zł (tj. o 80,1%).

Wzrost należności i zaległości w części 16 był spowodowany głównie wzrostem należności i zaległości netto dysponenta głównego, odpowiednio o 81,9 tys. zł (o 2,0%) i 396,3 tys. zł (o 5 743,5%). Wynikało to ze wzrostu należności i zaległości netto w § 2910 i § 2919 – *wpływy ze zwrotów dotacji oraz płatności wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości*, które były wyższe w relacji do roku poprzedniego odpowiednio o kwotę: 166,4 tys. zł i 185,7 tys. zł. Ponadto, w odniesieniu do 2022 r. w § 0900 i § 0909 - *wpływy z odsetek od dotacji oraz płatności wykorzystanych niezgodnie*

⁹ Ustawa budżetowa na rok 2023 z dnia 15 grudnia 2022 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 256, ze zm.).

¹⁰ Wprowadzonej ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2023 (Dz. U. poz. 1574).

¹¹ Realizowany pod nazwą: #LOTdoDomu i #CARGO dla POLSKI.

¹² Odsetki zgromadzone na rachunku bankowym od środków dotacji KPRM, rozdział 50003 § 0920.

z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości należności i zaległości netto wzrosły odpowiednio: o 191,7 tys. zł oraz o 210,5 tys. zł.

Należności KPRM - dysponenta III stopnia na koniec 2023 r. wyniosły 668,3 tys. zł, w tym zaległości netto 602,3 tys. zł. Należności zwiększyły się o 79,4 tys. zł, tj. o 13,5% w stosunku do stanu na koniec 2022 r. i dotyczyły m.in. należności za najem i dzierżawę składników majątkowych, których termin płatności przypadał w 2024 r. Zaległości netto były wyższe o 45,8 tys. zł, tj. o 8,3% w stosunku do roku poprzedniego a ich zwiększenie wynikało z naliczenia odsetek za zwłokę za 2023 r.

Badanie procesu windykacji zaległości przeprowadzono u dysponenta głównego oraz dysponenta trzeciego stopnia na próbie pięciu zaległości na łączną kwotę 1 328,3 tys. zł. Badaniu poddano także dwie należności w kwocie 4 673,2 tys. zł. W badanych próbach nie stwierdzono nieprawidłowości. Dysponent części podejmował skuteczne i adekwatne działania w celu wyegzekwowania należności i zmniejszenia kwoty zaległości.

Nadzór dysponenta części nad dochodzeniem należności przez podległych dysponentów polegał na analizie stanu należności na podstawie kwartalnych informacji z wykonania planu finansowego i weryfikacji danych tam zawartych ze składanymi przez te jednostki sprawozdaniami. W przypadkach rozbieżności jednostki składały dodatkowe wyjaśnienia. Jednostki nadzorowane przez KPRM przekazywały informacje z wykonania planu finansowego według stanu na koniec I półrocza, III kwartału oraz na koniec roku. Przy analizie informacji rocznej pracownicy Biura Budżetowo-Finansowego (dalej: BBF) weryfikowali m.in. wykonanie w poszczególnych pozycjach planu finansowego, w tym należności na koniec roku. W 2023 r. nie były podejmowane działania usprawniające i dyscyplinujące proces windykacji ani nie były przeprowadzane kontrole w tym zakresie wobec jednostek podległych i nadzorowanych.

4.2. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH

4.2.1. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA

Wydatki budżetu państwa w części 16 zostały zrealizowane w 2023 r. w kwocie 11 856 111,3 tys. zł, co stanowiło 92,4% planu po zmianach (12 824 647,4 tys. zł). Były one niższe od wydatków zrealizowanych w 2022 r. (16 426 215,9 tys. zł) o 4 570 104,6 tys. zł, tj. o 27,8%. Niższe wykonanie wydatków wynikało m.in. z zasilenia Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 w mniejszej wysokości. W 2022 r. Fundusz ten zasilono kwotą 11 674 112,0 tys. zł, natomiast w 2023 r. kwotą 5 026 241,0 tys. zł.

Ponadto w 2023 r. środkami przeniesionymi do części 16 z rezerwy celowej budżetu państwa zasilono Fundusz Pomocy na łączną kwotę 4 450 000,0 tys. zł z przeznaczeniem na działania związane z bezpieczeństwem żywnościowym kraju. Z rezerw budżetu państwa zapewniono także środki na dotacje dla RARS, m.in. na realizację działań związanych z konfliktem na Ukrainie (1 175 900,0 tys. zł).

Ze środków przeniesionych z rezerw w łącznej kwocie 11 282 837,0 tys. zł wykorzystano 10 504 137,9 tys. zł, tj. 93,1%¹³. Środki z rezerw celowych w kwocie 10 957 344,6 tys. zł zostały wykorzystane w wysokości 10 191 899,0 tys. zł, tj. w 93,0%, a z rezerwy ogólnej w kwocie 325 492,4 tys. zł zostały wykorzystane w wysokości 312 238,9 tys. zł, tj. w 95,9%. Badanie wykorzystania środków w kwocie 2 254 087,9 tys. zł przeniesionych z rezerw celowych i rezerwy ogólnej (tj. 20,0% środków przeniesionych z rezerw) wykazało, że zostały one wydatkowane zgodnie z przepisami ufp, na cele wskazane w decyzjach ministra właściwego ds. budżetu państwa. Stosownie do wydanego przez Prezesa Rady Ministrów polecenia wpłaty środków na Fundusz Pomocy z dnia 22 sierpnia 2023 r. w celu sfinansowania zadań związanych z bezpieczeństwem żywnościowym kraju w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy, realizowanych w ramach Funduszu Pomocy przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, KPRM dokonała wpłaty na rachunek BGK w dniu 28 sierpnia 2023 r. w wysokości 1 600 000,0 tys. zł.

W związku z nadmiarem środków Szef KPRM jako dysponent części 16, na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 2 ufp, podjął osiem decyzji o blokowaniu wydatków budżetu państwa na łączną kwotę 84 059,0 tys. zł. Nadmiar powstał w związku z: niepełnym wykorzystaniem środków na wynagrodzenia bezosobowe, pochodne od wynagrodzeń osobowych oraz oszczędnościami powstałymi przy realizacji

¹³ Łącznie ze środkami przyznanymi dla IDR, Instytutu Strat Wojskowych (dalej: ISW) i Instytutu Pokolenia (dalej: IP).

zadań finansowanych z dotacji podmiotowych, a także w związku z realizacją inwestycji i usług pozostałych, niepełnym wykorzystaniem środków na realizację inwestycji oraz zakupów inwestycyjnych w szczególności realizowanych przez RARS, niższym niż planowano wykorzystaniem środków na współfinansowanie kosztów realizacji projektów w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020 (dalej: PO WER), a także niepełnym wykorzystaniem środków z dotacji podmiotowej przyznanej Fundacji Centrum Badania Opinii Społecznej. W wyniku szczegółowego badania czterech decyzji blokujących wydatki części 16 budżetu państwa stwierdzono, że blokady te były dokonywane zgodnie z art. 177 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 2 ufp.

Wydatki dysponenta III stopnia – KPRM zrealizowano w kwocie 317 719,6 tys. zł, co stanowiło 93,8% planu po zmianach (338 841,6 tys. zł). Wydatki dysponenta III stopnia były wyższe od wydatków zrealizowanych w 2022 r. (233 254,4 tys. zł) o 84 465,2 tys. zł, tj. o 36,2%.

W 2023 r. w KPRM kampanie promocyjne, finansowane z części 16 budżetu państwa, realizowane były przez Centrum Informacyjne Rządu (dalej: CIR), które w ramach swoich obowiązków wynikających z regulaminu organizacyjnego KPRM¹⁴ prowadziło m.in.: działania informacyjno-promocyjne w zakresie programów rządowych i kampanie informacyjne dotyczące Prezesa Rady Ministrów, przy współdziałaniu pozostałych komórek organizacyjnych Kancelarii. Działania informacyjno-promocyjne były koordynowane przez Wydział Promocji Programów Rządowych CIR. Nadzór nad CIR sprawował sekretarz stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, rzecznik prasowy rządu.

CIR - Wydział Promocji Programów Rządowych - zaplanowało budżet na 2023 r. w zakresie wydatków na kampanie informacyjne w wysokości 30 500,0 tys. zł. Jak wyjaśniono, wydatki zostały oszacowane na podstawie dotychczasowych realizacji działań informacyjno-promocyjnych, które zostały poniesione z budżetu części 16 w latach 2021-2022. Wydział ten przygotował plan działań informacyjno-promocyjnych w 2023 r. Plan ten przewidywał przeprowadzenie dziesięciu kampanii informacyjnych. W trakcie roku zrezygnowano z finansowania trzech kampanii, tj. kampanii pod nazwą: Niskie Podatki, Bezpieczna Polska oraz Rząd Blisko Polskiej Wsi. Dyrektor BBF wyjaśniła, że ww. kampanie realizowały resorty odpowiedzialne za dany obszar, to one ponosiły koszty, a KPRM brała udział w ich planowaniu i nadzorowała. W trakcie roku zdecydowano o przeprowadzeniu trzech dodatkowych kampanii. Dwie z nich były finansowane z części 16 budżetu państwa, natomiast kampania dotycząca informowania o referendum ogólnokrajowym, które odbyło się 15 października 2023 r. oraz zagadnień, których to referendum dotyczyło, została sfinansowana z rezerwy ogólnej budżetu państwa.

W 2023 r., na realizację działań promocyjno-informacyjnych, KPRM poniosła wydatki w wysokości 26 433,3 tys. zł, tj. o 13 094,1 tys. zł (o 33,1%) niższej niż w 2022 r. (39 527,4 tys. zł). W ramach tych wydatków CIR zrealizowało następujące kampanie: 1. #JakJestNaprawdę (kwota wydatkowana: 494,0 tys. zł); 2. #Niezakopane (kwota wydatkowana 3 224,4 tys. zł); 3. #NoweKonkrety (2 446,0 tys. zł); 4. #Rodzina800+ (6 710,4 tys. zł); 5. #RządBliskoMłodych (238,2 tys. zł); 6. #RządBliskoRodzin (311,3 tys. zł); 7. #RządBliskoSeniorów (518,5 tys. zł); 8. #RządoweInwestycjeBliskoLudzi2023 (4 060,4 tys. zł); 9. #TyDecydujesz (5 048,4 tys. zł); 10. #ZwrotyKtóreCieszą (3 381,7 tys. zł).

Badaniem objęto pięć kampanii zrealizowanych w 2023 r. (#Niezakopane, #NoweKonkrety, #Rodzina800+, #RządoweInwestycjeBliskoLudzi2023, #TyDecydujesz), na które przeznaczono środki w łącznej wysokości 21 489,6 tys. zł.

Przed rozpoczęciem każdej z badanych kampanii w KPRM opracowano ich założenia, określono główny cel działań, określono grupę docelową, do jakiej skierowane są działania informacyjno-promocyjne, opracowano kompleksową koncepcję kreatywną oraz strategię działań wyznaczających kierunek planowanych działań komunikacyjnych wskazujący na środki przekazu, za pomocą których mają być przekazywane informacje do grup docelowych.

Sposoby monitorowania i oceny wyników prowadzonych działań promocyjnych były określane w regulacjach wewnętrznych KPRM. Monitorowaniu zgodnie z obowiązującymi procedurami wewnętrznymi podlegały terminy/emisje publikacji poszczególnych materiałów promocyjnych w Internecie/mediach tradycyjnych; liczby emisji, wyświetleń, kliknięć, odsłuchań, prezentacji, uzyskanych zasięgów oraz koszty kampanii.

Ustalono, że po każdej z badanych kampanii dokonywano ich podsumowania poprzez sporządzenie dokumentu, w którym zawarto informacje odnośnie liczby emisji wykorzystywanych w trakcie kampanii spotów, zasięgów osiągniętych w Internecie, liczby nośników typu outdoor oraz liczby innych materiałów reklamowych. Jednakże, po przeprowadzeniu kampanii nie przeprowadzono ewaluacji pod kątem

¹⁴ CIR realizowało obsługę informacyjną Rady Ministrów, Prezesa Rady Ministrów, wiceprezesów Rady Ministrów oraz Szefa Kancelarii.

skuteczności i efektywności finansowej wykorzystywanych kanałów komunikacyjnych i instrumentów dotarcia do grup docelowych.

W wyniku szczegółowego badania wydatków¹⁵ poniesionych w ramach pięciu kampanii stwierdzono, że każdorazowo, po zakończeniu działań określonych umowami, podmioty realizujące kampanie przedkładały terminowo do KPRM raporty podsumowujące działania przewidziane w harmonogramach kampanii, zgodnie z postanowieniami umów na realizację poszczególnych działań (liczby emisji spotów wraz z harmonogramem oraz oglądalnością i słuchalnością). Dane zaprezentowane w raportach umożliwiały weryfikację spełnienia wymagań określonych w umowach w zakresie założonych parametrów, tj. np. liczby wyświetlanych lub emitowanych spotów.

Stwierdzono następujące nieprawidłowości dotyczące prowadzenia kampanii informacyjnych oraz ponoszonych wydatków w ramach tych kampanii:

1. KPRM, niezgodnie z art. 44 ust. 3 pkt 1 ufp, dokonała niecelowych i niegospodarnych wydatków na działania informacyjno-promocyjne dotyczące podwyższenia od 1 stycznia 2024 r. świadczenia wychowawczego. Łączna kwota ww. wydatków to 6 710,4 tys. zł. Pomimo niezakończonego procesu legislacyjnego KPRM przeprowadziła kampanię promocyjną pn. #Rodzina800+ informującą o zwiększeniu świadczenia wychowawczego z 500 zł do 800 zł na dziecko miesięcznie. Kampania #Rodzina800+ została przeprowadzona przez KPRM w okresie: od 1 czerwca 2023 r. do 14 lipca 2023 r. (działania informacyjne w Internecie); od 17 czerwca 2023 r. do 4 sierpnia 2023 r. (spoty informacyjne w radiu i telewizji); w czerwcu i lipcu 2023 r. (nośniki outdoor). Ustawa wprowadzająca zmiany została opublikowana w Dzienniku Ustaw w dniu 9 sierpnia 2023 r.

Z projektowanych zmian, jak i z ostatecznej wersji przyjętej ustawy wynikało, że zmiana wysokości pobieranego świadczenia wychowawczego ma nastąpić z urzędu, bez konieczności składania dodatkowego wniosku przez osobę pobierającą świadczenie wychowawcze i nie będzie wymagała ze strony osób otrzymujących świadczenie wychowawcze żadnych dodatkowych działań czy aktywności. Podwyższenie świadczenia wychowawczego nie będzie wymagało wydania decyzji przez właściwy przedmiotowo w tym zakresie Zakład Ubezpieczeń Społecznych (dalej: ZUS) (art. 2 projektowanej ustawy o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci). Projekt ten, jak i ostateczna treść ogłoszonego aktu prawnego przewidywała ponadto obowiązek poinformowania przez ZUS osoby pobierającej świadczenie wychowawcze o nowej, zwiększonej wysokości świadczenia na wskazany we wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego adres poczty elektronicznej lub numer telefonu. Nieodebranie informacji o zmianie wysokości świadczenia nie wstrzymuje wypłaty świadczenia wychowawczego. Ponadto KPRM (CIR) przed realizacją kampanii pod nazwą #Rodzina800+, tj. przed czerwcem 2023 r. opracowała założenia do jej przeprowadzenia, w których wskazała: *od dnia 1 stycznia 2024 r. wysokość świadczenia wychowawczego w ramach programu Rodzina500+ będzie wynosić 800 zł miesięcznie na dziecko. Zmiana wysokości świadczenia wychowawczego będzie dokonywana z urzędu i nie będzie wymagała złożenia dodatkowych wniosków ani wydania decyzji. Głównym celem działań było przekazanie informacji, że od 1 stycznia 2024 r. świadczenie rodzicielskie Rodzina500+ będzie wynosiło 800 zł na każde dziecko, a program zmieni nazwę na Rodzina800+.* Jako grupę docelową wskazano rodziny uprawnione do świadczenia rodzicielskiego Rodzina500+.

NIK podkreśliła, że w projektowanych, jak i ostatecznie przyjętych przepisach zobowiązano ZUS do poinformowania o zmianie wysokości świadczenia wychowawczego, a także poinformowania o tym, że zmiana ta nastąpi automatycznie i nie będzie wymagała podjęcia działań przez osoby pobierające to świadczenie. Dodatkowo NIK wskazała, że wydatki były ponoszone na informowanie o zwiększeniu świadczenia wychowawczego z kwoty 500 do 800 zł na dziecko miesięcznie, w sytuacji, gdy rozwiązania prawne dotyczące tych uprawnień były na etapie prac legislacyjnych, a zatem nie było pewności czy rozwiązania te zostaną ostatecznie przyjęte.

2. W dwóch kampaniach informacyjnych¹⁶ (spośród pięciu objętych badaniem) zlecono emisję spotów społecznych na łączną kwotę 199,8 tys. zł w stacjach telewizyjnych o znikomym, nieprzekraczającym 0,5%, udziale w widowni telewizyjnej¹⁷, pomimo że równocześnie w obu kampaniach emisję spotów społecznych (o wartości 1 099,5 tys. zł¹⁸ i 1 998,6 tys. zł¹⁹) zlecono w stacjach telewizyjnych o dużo

¹⁵ Badaniem szczegółowym objęto wydatki na kwotę 5 761,8 tys. zł, w tym na kampanię: 1. #Niezakopane 1 952,1 tys. zł; 2. #NoweKonkrety 499,8 tys. zł; 3. #Rodzina800+ 849,9 tys. zł; 4. #RządoweInwestycjeBliskoLudzi2023 1 573,2 tys. zł; 5. #TyDecydujesz 886,8 tys. zł.

¹⁶ 1. #RządoweInwestycjeBliskoLudzi2023, 2. #NoweKonkrety.

¹⁷ W oparciu o wskaźnik SHR% - udział w widowni telewizyjnej obrazującej odsetek widzów, którzy oglądali audycję bądź program w stosunku do wszystkich widzów oglądających w tym czasie telewizję.

¹⁸ Kampania #NoweKonkrety.

¹⁹ Kampania #RządoweInwestycjeBliskoLudzi2023.

większym udziale w rynku telewizyjnym, co gwarantowało dotarcie do szerokiego grona odbiorców. W ocenie NIK, zlecenie dodatkowych emisji w stacjach telewizyjnych o tak niskim udziale w widowni telewizyjnej, było działaniem niegospodarnym i nie przyczyniało się do maksymalizacji celu i efektywności finansowej prowadzonej kampanii.

NIK wskazała, że finansowanie kampanii informacyjnych przez jednostki sektora finansów publicznych wiąże się z koniecznością dokonywania wydatków z zachowaniem zasady racjonalnego gospodarowania, tj. osiągnięcia jak najlepszych efektów przy użyciu dostępnych środków i minimalizacji nakładów (art. 44 ust. 3 pkt 1 ufp). Wykorzystanie kanałów komunikacji o niskim zasięgu dotarcia do odbiorców kampanii naruszało ww. zasadę. Ponadto NIK stwierdziła, że argumentacja zawarta we wnioskach o udzielenie zamówienia, o konieczności dotarcia do widzów tych stacji jako szczególnej grupy docelowej, nie znajduje odzwierciedlenia w opracowanych materiałach koncepcyjnych tych kampanii.

3. W przypadku wszystkich pięciu objętych badaniem kampanii informacyjnych na kwotę 21 489,6 tys. zł nie przeprowadzono ewaluacji pod kątem skuteczności i efektywności finansowej wykorzystywanych kanałów komunikacyjnych i instrumentów dotarcia do grup docelowych, co było działaniem nierzetelnym. Brak ewaluacji kampanii uniemożliwił dokonanie oceny, wskazującej na ile poniesione wydatki przyczyniły się do uzyskania zakładanych rezultatów, co pozwoliłoby na optymalizację budżetową w ramach przyszłych działań dotyczących prowadzonych kampanii.

NIK wskazała, że prawidłowe i optymalne zaplanowanie kampanii powinno przynosić spodziewane rezultaty w zakresie podniesienia poziomu wiedzy, zmiany zachowań czy postaw. Biorąc pod uwagę skalę poniesionych wydatków na realizację działań w ramach poszczególnych kampanii społecznych, finansowanie tego typu przedsięwzięć powinno zakładać konieczność rozliczenia rezultatów kampanii, wskazując, które kanały komunikacji oraz w jakim stopniu przyczyniły się do osiągnięcia rezultatów danej kampanii. Zdaniem NIK, oceny skuteczności i efektywności kampanii można dokonywać analizując takie elementy jak zmiana wiedzy, postaw oraz zachowań pod jej wpływem, jak również oceniając zauważalność, znajomość bohaterów kampanii i jej elementów, co pozwala na wskazanie związków przyczynowych między elementami kampanii i poszczególnymi osiągnięciami jej celów. Wnioski z takiej ewaluacji powinny być wykorzystane do planowania strategii kolejnych kampanii promocyjnych i zapewnienia ponoszenia wydatków z zachowaniem zasad określonych w art. 44 ust. 3 pkt 1 ufp.

Zestawienie wydatków budżetu państwa w 2023 r., według klasyfikacji budżetowej, zostało zawarte w załączniku nr 6.5. do niniejszej informacji.

Wydatki w części 16 według grup ekonomicznych przedstawiały się następująco:

Na **dotacje** (bez dotacji zaliczonych do wydatków majątkowych) wydatkowano 11 329 160,2 tys. zł (95,6% wydatków w części), co stanowiło 92,7% planu po zmianach (12 225 519,2 tys. zł). W porównaniu do 2022 r. wydatki te były niższe o 4 698 521,6 tys. zł, tj. o 29,3% głównie w związku z niższą wpłatą do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 (5 026 241,0 tys. zł) niż w 2022 r. (11 674 112,0 tys. zł). W ramach dotacji celowych, oprócz wpłaty do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 m.in. zasilono Fundusz Pomocy kwotą 4 450 000,0 tys. zł w celu sfinansowania zadań związanych z bezpieczeństwem żywnościowym kraju w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy, realizowanych w ramach Funduszu Pomocy przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Badanie próby wydatków na dotacje w kwocie 5 664 668,3 tys. zł wykazało, że większość tej kwoty (5 026 241,0 tys. zł), została przekazana – zgodnie z dyspozycją Prezesa Rady Ministrów – do Banku Gospodarstwa Krajowego, jako wpłata do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19.

Badanie pozostałych 16 zadań dofinansowanych dotacjami celowymi na łączną kwotę 638 427,3 tys. zł wykazało, że dotacje przekazano na podstawie umów sporządzonych zgodnie z wymogami określonymi w art. 150 i 151 ust. 2 ufp. Dziesięciu dotacji udzielono na podstawie art. 11b udpp w szczególnym trybie, bez konkursu ofert.

W przypadku trzech zadań realizowanych na podstawie art. 11b udpp, których przedmiotem był zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych na potrzeby Ochotniczych Straży Pożarnych w Dąbrowie-Moczydłach, w Solcu nad Wisłą i w Bobrowcach, wątpliwości w zakresie zasadności realizacji tych zakupów przy udziale środków z rezerwy budżetowej zgłaszało w swoich opiniach Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (dalej: MSWiA). Opinia MSWiA nie była wiążąca dla Prezesa Rady Ministrów, gdyż środki te zostały przyznane na podstawie art. 11b udpp, w myśl którego Prezes Rady Ministrów może zlecać organizacjom pozarządowym realizację zadań publicznych z pominięciem otwartego konkursu ofert, w szczególności ze względu na ważny interes społeczny lub ważny interes publiczny. Prezes Rady Ministrów zarządzeniami w sprawie przyznania KPRM z ogólnej rezerwy budżetowej środków finansowych, przyznał środki finansowe dla ww. organizacji z części 16 – KPRM.

W przypadku ośmiu z 17 badanych dotacji udzielonych w 2023 r. na łączną kwotę 24 761,2 tys. zł, dysponent części 16 nie zatwierdził rozliczenia tych dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym w terminie określonym w art. 152 ust. 2 ufp. Zgodnie z tym przepisem zatwierdzenie przez dysponenta części budżetowej rozliczenia dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym, przedstawionego przez obowiązującą do tego jednostkę, powinno nastąpić w terminie 30 dni od dnia jego przedstawienia. Ustalono, że pięć sprawozdań z realizacji zadania publicznego do dnia zakończenia czynności kontrolnych, tj. 2 kwietnia 2024 r. nie zostało zatwierdzonych, pomimo że termin na ich zatwierdzenie w przypadku czterech rozliczeń upłynął 29 lutego 2024 r., a w przypadku jednego 23 lutego 2024 r. Trzy sprawozdania zostały zatwierdzone z opóźnieniem 10, 27 i 42 dni. Tym samym nie został zrealizowany wniosek pokontrolny sformułowany w wystąpieniu pokontrolnym skierowanym do Szefa KPRM po kontroli wykonania budżetu państwa w 2022 r. w części 16 – KPRM²⁰.

W ocenie NIK, weryfikacja przez KPRM dokumentacji źródłowej i merytorycznej dotyczącej zadań realizowanych z udzielonych dotacji oraz przeprowadzenie kontroli wykorzystania dotacji u beneficjenta powinny nastąpić w czasie pozwalającym na ewentualną korektę rozliczeń, przedstawionych przez beneficjentów i terminowe zatwierdzenie tych rozliczeń przez dysponenta części 16.

Świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 20 433,0 tys. zł (0,17% wydatków w części), co stanowiło 99,2% planu po zmianach. W porównaniu do 2022 r. (9 847,6 tys. zł) wydatki te były wyższe o 10 585,4 tys. zł, tj. o 107,5%. Poniesiono je m.in. na nagrody specjalne Prezesa Rady Ministrów dla Reprezentantek Polski w piłce siatkowej kobiet oraz ich trenerów za zdobycie brązowego medalu Siatkarskiej Ligi Narodów 2023 oraz Reprezentantów Polski w piłce siatkowej mężczyzn oraz ich trenerów za wywalczenie złotego medalu Siatkarskiej Ligi Narodów 2023, a także za zdobycie Tytułu Mistrzów Europy podczas CEVEuroVolley 2023. Ponadto, wypłacono nagrody dla laureatów konkursu Prezesa Rady Ministrów.

Wydatki bieżące jednostek budżetowych wyniosły 331 517,0 tys. zł (2,8% wydatków w części), co stanowiło 93,3% planu po zmianach. W porównaniu do 2022 r. (246 573,2 tys. zł) wydatki były wyższe o 84 943,8 tys. zł, tj. o 34,4%. Przyczynami wzrostu wydatków bieżących w 2023 r. w porównaniu do 2022 r. były m.in.: wzrost wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń, zatrudnienie nowych pracowników w jednostkach budżetowych (IP, ISW, IDR), wyższe wydatki na utrzymanie i administrowanie nieruchomościami.

Według danych wykazanych w rocznym sprawozdaniu Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach, przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego wyniosło 12 000,9 zł i w porównaniu do 2022 r. zwiększyło się o 274,6 zł, tj. o 2,3%. Zwiększenie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w 2023 r. w porównaniu do 2022 r. wynikało głównie z podjęcia przez Kierownictwo Kancelarii decyzji o uruchomieniu środków na podwyżki wynagrodzeń pracowników nieobjętych mnożnikowym systemem wynagrodzeń (z wyłączeniem doradców i asystentów politycznych) oraz członków korpusu służby cywilnej.

Przeciętne zatrudnienie w KPRM w 2023 r.²¹ wyniosło 834 osoby i w porównaniu do roku 2022 zwiększyło się o 65 osób. Zwiększenie stanu zatrudnienia wynikało z: obsadzenia wakuujących stanowisk pracy, konieczności optymalizacji organizacyjnej oraz zwiększenia dynamiki i częstotliwości realizacji dotychczasowych zadań. Ponadto, istotnym czynnikiem mającym wpływ na zwiększenie zatrudnienia były nowe zadania lub rozszerzenie obszaru dotychczasowych zadań. Nowe zadania dotyczyły m.in.: konieczności zapewnienia obsługi Pełnomocnika Rządu do Spraw Bezpieczeństwa Przestrzeni Informacyjnej RP; obsługi merytorycznej, organizacyjno-technicznej i kancelaryjno-biurowej Państwowej Komisji do Spraw Badania Wpływów Rosyjskich na Bezpieczeństwo Wewnętrzne Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2007-2022; zadań związanych z nadzorem nad RARS; utworzenia zespołu eksperckiego Prezesa Rady Ministrów oraz do spraw legislacji i edukacji prawniczej; zapewnienia obsługi organizacyjnej i kancelaryjno-biurowej grupy roboczej ds. koordynacji pomocy psychologicznej dla dzieci. Ponadto utworzono m.in. Departament Wsparcia Zewnętrznego, który realizował zadania na rzecz projektów zagranicznych w zakresie udzielania wsparcia państwom sąsiedzkim oraz Biuro Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, które obsługiwało merytorycznie i organizacyjnie Szefa Kancelarii.

Dane o zatrudnieniu i wynagrodzeniach w 2023 r. zostały zawarte w załączniku nr 6.6. do niniejszej informacji.

²⁰ KAP.410.001.02.2023.

²¹ Sprawozdanie Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach w jednostce budżetowej za okres od początku roku do końca kwartału IV 2023 r.

Wydatki majątkowe zrealizowano w kwocie 175 001,0 tys. zł, co stanowiło 1,5% wydatków w części i 78,4% planu po zmianach. W porównaniu do 2022 r. (142 113,3 tys. zł) wydatki te były wyższe o 32 887,7 tys. zł, tj. o 23,1%. Przyczyną wzrostu wydatków majątkowych w 2023 r. w porównaniu do 2022 r. był przede wszystkim znaczny wzrost liczby zadań dotowanych przez KPRM w trybie art. 11b udpp z rezerwy ogólnej z przeznaczeniem na wydatki inwestycyjne.

W efekcie zrealizowanych w części 16 – KPRM wydatków majątkowych, w szczególności:

- udzielono wsparcia podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych, przekazując dotacje celowe w łącznej kwocie 131 089,4 tys. zł,
- udzielono dotacji dla RARS (9 996,3 tys. zł);
- udzielono dotacji celowej dla NIW-CRSO (10 137,0 tys. zł);
- udzielono dotacji celowej dla COAR (20 114,0 tys. zł);
- przekazano Instytutowi Pokolenia, Instytutowi Strat Wojennych, Instytutowi De Republica środki na zrealizowanie zakupów inwestycyjnych (odpowiednio 140,2 tys. zł, 350,9 tys. zł i 132,1 tys. zł);
- w ramach wydatków majątkowych w KPRM w kwocie 3 368,2 tys. zł, m.in.: zakupiono sprzęt komputerowy i oprogramowanie, w budynku KPRM wymieniono jedną z wind, usprawniono sieć telewizyjną dozorowaną CCTV oraz zakupiono sprzęt na potrzeby Zespołu Pomocy Humanitarno-Medycznej.

Plan rzeczowo-finansowy inwestycji KPRM (dysponent III stopnia) zakładał realizację 13 zadań za 8 836,0 tys. zł. W trakcie roku do planu wprowadzono dwa nowe zadania za 67,0 tys. zł. Sześć zadań zostało zrealizowanych w całości. Zmiany w planie rzeczowo-finansowym wynikały z przesunięć środków pomiędzy zadaniami, co było spowodowane koniecznością realizacji nowego zadania, które nie było objęte pierwotnym planem oraz koniecznością zmniejszenia lub zwiększenia wydatków na realizację poszczególnych zadań, a także realizacją zadań i związanych z tym wydatków w następnych latach. Na koniec roku plan rzeczowo-finansowy zakładał kwotę wydatków do realizacji w 2023 r. w wysokości 6 624,0 tys. zł, z tego dokonano blokady środków na realizację zadań inwestycyjnych w kwocie 3 015,0 tys. zł.

W planie finansowym dysponenta III stopnia – KPRM oraz w planie rzeczowo-inwestycyjnym dysponenta III stopnia, który został podpisany przez Dyrektora Generalnego KPRM w lutym 2023 r. zostały wpisane dwa zadania inwestycyjne: 1. Przebudowa pomieszczeń skrzydła D wraz z dostosowaniem do przepisów ppoż. oraz dostosowaniem dla osób niepełnosprawnych w budynku KPRM przy Al. Ujazdowskich 1/3; 2. Przebudowa sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i nawierzchni na terenie KPRM – kwota w planie 750,0 tys. zł. W trakcie roku na realizację tych zadań nie zostały poniesione żadne wydatki, a środki zostały zablokowane na podstawie art. 171 ufp.

NIK odnośnie planowania oraz realizacji dwóch powyższych inwestycji stwierdziła nieprawidłowość polegającą na niewystąpieniu przez dysponenta części 16 budżetu państwa o zapewnienie finansowania ich realizacji. Niewystąpienie o zapewnienie finansowania tych inwestycji NIK oceniła jako nierzetelne.

NIK wskazała, że pierwsze z tych zadań było uwzględniane w Planach rzeczowo-finansowych inwestycji KPRM corocznie od 2017 r., najpierw jako projekt, później projekt + realizacja. We wniosku o udzielenie zamówienia w 2017 r., który był podstawą wpisania realizacji tego zadania do planu inwestycji wskazywano na pilność realizacji tego zadania z uwagi na ... *zły stan techniczny skrzydła D i obowiązkiem dostosowania do warunków, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. Degradacji uległa konstrukcja dachu nad skrzydłem D, w pomieszczeniach występują liczne spękania tynków. Modernizacji wymagają przestarzałe urządzenia kotłowni awaryjnej wraz z osprzętem i zbiornikiem. Wyeksploatowana jest ponadto sieć kanalizacyjna (co skutkuje częstymi awariami), a wentylacja mechaniczna jest nie tylko awaryjna, ale niewydolna. Wymagań przepisów nie spełniają także instalacje: elektryczna i teletechniczna, ciepła technologicznego oraz wody lodowej....* Ponadto decyzją Państwowej Straży Pożarnej nakazano KPRM do dnia 30 czerwca 2019 r. dostosowanie skrzydła D do obowiązujących przepisów przeciwpożarowych w zakresie zapewnienia właściwych parametrów dojścia ewakuacyjnego, wyposażenia klatki schodowej w urządzenia zapobiegające zadymianiu i służące do usuwania dymu, zapewnienia sprawności pożarowej wentylacji mechanicznej oraz zapewnienia bezpiecznej pożarowo obudowy i wydzielania dróg ewakuacyjnych. We wniosku wskazano, realizacja inwestycji ma na celu zapewnienie Prezesowi RM możliwości realizacji zadań służbowych. Podkreślono konieczność jak najszybszego wybrania wykonawcy dokumentacji budowlanej, a następnie ogłoszenie postępowania na wykonanie prac.

Realizacja II etapu projektowego, tj. uzyskania m.in. pozwolenia na budowę zakończyła się w dniu 8 grudnia 2020 r. W dniu 29 lipca 2022 r. zakończyła się realizacja Etapu III ww. umowy – projektów wykonawczych do projektu budowlanego. Na realizację tego zadania do 31 grudnia 2022 r. poniesiono

wydatki w wysokości 2 066,4 tys. zł (projekt) oraz 124,0 tys. zł (zastępstwo inwestycyjne). W 2023 r. nie poniesiono żadnych wydatków na jego realizację.

Drugie z ww. zadań było uwzględniane w Planach rzeczowo-finansowych inwestycji KPRM corocznie od 2018 r. W Programie inwestycji sporządzonym w lutym 2019 r. wskazano m.in., że wykonanie sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i nawierzchni będzie skutkowało uzyskaniem: sprawnej sieci wodociągowej, ponieważ stan istniejący jest niezadawalający, skutkujący licznymi awariami oraz niewydajny. W Programie inwestycji wskazano, że faza realizacji robót budowlanych nastąpi w latach 2020 i 2021. Efektem rzeczowym miało być zapewnienie prawidłowej infrastruktury technicznej i warunków pracy dla użytkowników siedziby KPRM oraz zwiększenie bezpieczeństwa pożarowego osób i budynku.

Realizacja etapu projektowego zakończyła się podpisaniem ostatecznego protokołu zdawczo-odbiorczego dokumentacji projektowej, w tym uzyskaniem m.in. pozwolenia na budowę wydanego przez Wojewodę Mazowieckiego w dniu 12 lipca 2021 r. oraz decyzją Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 19 listopada 2020 r.

Etap III obejmujący projekty wykonawcze, specyfikacje techniczne, projekt organizacji robót, przedmiar robót, kosztorys inwestorski zakończył się w dniu 28 lipca 2022 r. Na realizację ww. zadania do 31 grudnia 2022 r. poniesiono wydatki w wysokości 352,0 tys. zł (projekt) oraz 87,7 tys. zł (zastępstwo inwestycyjne). W 2023 r. nie poniesiono żadnych wydatków na jego realizację.

Zdaniem NIK, niewystąpienie przez Kierownictwo KPRM o zapewnienie finansowania realizacji ww. zadań inwestycyjnych, w sytuacji, gdy w przypadku jednego zadania w 2017 r., a w przypadku drugiego w 2018 r. istniała pilna potrzeba ich realizacji i poniesiono już wydatki na etap projektowy ww. zadań inwestycyjnych, było działaniem nierzetelnym. NIK nie zakwestionowała, że w ostatnich trzech latach wystąpiły okoliczności nieprzewidziane, które mogły utrudnić realizację podejmowanych działań, jednakże mając na uwadze pilność działań wskazywanych we wnioskach o realizację inwestycji oraz że inwestycje te będą realizowane w dłuższym okresie niż jeden rok, to rzetelnym działaniem byłoby wystąpienie o środki na ich realizację. Nie bez znaczenia, w ocenie NIK, jest konieczność zapewnienia ciągłego, sprawnego i bezpiecznego funkcjonowania budynku i jego otoczenia, będącego siedzibą Prezesa RM oraz jego Kancelarii. Ponadto NIK zwróciła uwagę, że wydatki na realizację ww. inwestycji powinny być planowane w sposób pozwalający na weryfikację, dlatego dana komórka organizacyjna, w tym przypadku Biuro Dyrektora Generalnego, przyjęła daną kwotę do planu finansowego. Działanie takie powinno znaleźć odzwierciedlenie w dokumentacji planistycznej. W przypadku dwóch ww. inwestycji, planowanie kwot na realizację działań związanych z etapami wykonawczymi inwestycji, w tym podjęcie działań zmierzających do wyłonienia wykonawców (przeprowadzenie postępowań przetargowych) powinno być poprzedzone zapewnieniem finansowania na całościową realizację tych zadań.

Szczegółowym badaniem – pod kątem prawidłowości wydatkowania środków – objęto wydatki dysponenta III stopnia - KPRM w kwocie 36 305,4 tys. zł (bieżące 35 825,7 tys. zł, majątkowe 479,7 tys. zł), stanowiącej 11,4% jego wydatków. Doboru wydatków dokonano na podstawie wygenerowanych z systemu księgowego zapisów i dowodów księgowych odpowiadających pozapłacowemu wydatkom budżetowym dysponenta III stopnia części 16. Szczegółowym badaniem objęto 45 dowodów księgowych na kwotę 36 138,0 tys. zł, wylosowanych metodą monetarną MUS (z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do wartości) oraz trzy dowody księgowe na kwotę 167,4 tys. zł dobrane w sposób celowy.

Badaniem objęto również trzy zamówienia publiczne skutkujące wydatkami poniesionymi w 2023 r., o łącznej wartości 4 454,9 tys. zł, na których realizację w 2023 r. wydatkowano kwotę 4 332,4 tys. zł, w tym jedno postępowanie prowadzone w trybie przetargu nieograniczonego, którego przedmiotem była usługa zakupu powierzchni reklamowych na potrzeby działań informacyjnych dotyczących ogólnopolskiego referendum organizowanego 15 października 2023 r., o wartości 988,9 tys. zł, na realizację którego wydatkowano kwotę 886,8 tys. zł²²; dwa postępowania, do których nie miały zastosowania przepisy upzp, tj.: postępowanie, którego przedmiotem był zakup 20 radiostacji z Android na potrzeby wyposażenia Zespołu Pomocy Humanitarno-Medycznej w obszarze łączności radiowej, o wartości 116,0 tys. zł²³, na realizację którego wydatkowano kwotę 116,0 tys. zł; postępowanie, którego przedmiotem był zakup czasu antenowego na potrzeby emisji w stacjach telewizyjnych spotów informacyjnych o wartości 3 350,0 tys. zł, na realizację którego wydatkowano kwotę 3 329,6 tys. zł²⁴.

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że poza opisanymi poniżej nieprawidłowościami, wydatków dokonywano zgodnie z przepisami, planem finansowym, zawartymi umowami, wewnętrznymi

²² Zamówienie dotyczące wydatków w zakresie działalności promocyjno-reklamowej.

²³ Na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 1 upzp.

²⁴ Na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 5 upzp. Zamówienie dotyczące wydatków w zakresie działalności promocyjno-reklamowej.

procedurami KPRM, na zadania służące realizacji celów jednostki oraz przy zachowaniu prawidłowych trybów udzielania zamówień publicznych i procedur określonych w upzp.

Stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W 2023 r. dokonano wyboru wykonawcy zamówienia publicznego na zakup czasu antenowego w stacjach telewizyjnych o wartości 3 350,0 tys. zł brutto niezgodnie z uzasadnieniem wyboru wykonawcy podanym we wniosku o udzielenie zamówienia publicznego²⁵, co było działaniem nierzetelnym i naruszało zasady określone w art. 44 ust. 3 pkt 1 upz.

Ustalono, że w powyższym wniosku w rubryce nr 12 o treści: *Uzasadnienie wyboru wykonawcy* podano, że: *Zakup czasu antenowego bezpośrednio w największych stacjach telewizyjnych*. Dodatkowo, w rubryce nr 9 o treści: *Czy wykonano badanie rynku i uzyskano wymaganą liczbę ofert (co najmniej 3 oferty, lub 2 oferty w przypadku pilnych zamówień)* podano, że: *Nie wykonano badania rynku z uwagi na zakup czasu antenowego w największych stacjach telewizyjnych, które gwarantują dotarcie do najszerzego grona odbiorców. Zakup bezpośredni eliminuje pośredników, którzy stosują dodatkowe marże, a tym samym zapewnia oszczędności, a w zamówieniu wybrano stacje telewizyjne, które według raportów Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji mają największy udział programów w rynku telewizyjnym*. Według wyjaśnień Dyrektora BBF, przy wyborze wykonawców wskazanych we wniosku nr 917/CIR/23, KPRM korzystała z Informacji Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji o widowni telewizyjnej w Polsce w IV kwartale 2022 r. Ustalono, że we wniosku wskazano trzech wybranych wykonawców zamówienia. Wśród nich były dwie stacje telewizyjne, których programy posiadały największy udział widowni w rynku telewizyjnym, tj. 17,37%²⁶ oraz 7,33%, oraz jedna której program posiadał udziały na poziomie 2,91%. Nie wybrano natomiast stacji telewizyjnej której program posiadał 7,22% udziału widowni w rynku telewizyjnym. Z powyższego wynika, że dokonano wyboru wykonawców niezgodnie z uzasadnieniem podanym we wniosku. Tym samym nie został zrealizowany wniosek pokontrolny sformułowany w wystąpieniu pokontrolnym skierowanym do Szefa KPRM po kontroli wykonania budżetu państwa w 2022 r. w części 16 – KPRM o dokonywanie wyboru wykonawcy zamówienia publicznego (do którego nie stosuje się upzp) zgodnie z kryteriami zawartymi w uzasadnieniu do wniosku o udzielenie zamówienia publicznego.

2. KPRM zlecała COAR i COI realizację usług przed zawarciem umów w formie pisemnej, a także zlecała realizację usług na zmienionych warunkach przed podpisaniem aneksów do umów, co było działaniem nierzetelnym. Ustalono, że KPRM zawarła trzy umowy w formie pisemnej po rozpoczęciu świadczenia usług:

- umowa z COAR nr 2424/BDG/22 na zarządzanie i administrowanie nieruchomościami oraz świadczenie innych usług na rzecz Kancelarii Prezesa Rady Ministrów została zawarta w dniu 10 stycznia 2023 r., tj. po rozpoczęciu świadczenia usług przez COAR na rzecz KPRM. Zgodnie z § 6 ust. 1 tej umowy została ona zawarta na czas określony od 1 stycznia 2023 r.;
- umowa z COI nr 161/BI/2023 o świadczenie obsługi informatycznej i teletechnicznej KPRM została zawarta w dniu 13 kwietnia 2023 r., tj. ponad dwa miesiące po rozpoczęciu świadczenia usług na rzecz KPRM. Zgodnie z § 3 ust. 1 tej umowy weszła ona w życie z dniem jej zawarcia, z mocą obowiązującą od dnia 1 lutego 2023 r.;
- umowa z COAR nr 171/BI/2023, COAR/151/2023 o świadczenie obsługi audiowizualnej, teletechnicznej i wideokonferencji została podpisana w dniu 4 kwietnia 2023 r. tj. ponad dwa miesiące po rozpoczęciu świadczenia usług na rzecz KPRM. Zgodnie z § 3 ust. 1 tej umowy weszła ona w życie z dniem jej zawarcia, z mocą obowiązującą od dnia 1 lutego 2023 r.

Ponadto ustalono, że KPRM podpisała z mocą wsteczną dwa aneksy do umowy nr 2424/BDG/22 zawartej z COAR na zarządzanie i administrowanie nieruchomościami oraz świadczenie innych usług, tj. aneks nr 1 z dnia 5 maja 2023 r., z mocą obowiązywania od 1 kwietnia 2023 r. oraz aneks nr 3 z dnia 22 listopada 2023 r., z mocą obowiązywania od 1 października 2023 r. Aneksy zostały podpisane z mocą wsteczną w terminach od 34 do 53 dni od dnia rozpoczęcia świadczenia usług na zmienionych warunkach. Aneksy odnosiły się m.in. do wysokości wynagrodzenia z tytułu świadczonych usług, jak i do zakresu obowiązków.

NIK wskazała, że zgodnie z § 7 Statutu COAR, działalność COAR prowadzona na rzecz KPRM ma charakter odpłatny, według cen ustalonych w drodze umowy zawartej na dany rok budżetowy. Zgodnie z § 2 Statutu COI realizuje odpłatnie na podstawie odrębnych umów, usługi związane z realizacją zadań na rzecz tych podmiotów. Mając na uwadze powyższe uregulowania, NIK wskazała, że umowy oraz aneksy do umów powinny zostać podpisane przed dniem rozpoczęcia świadczenia opisanych w nich usług. Dopiero

²⁵ Nr 917/CIR/23. Zakup czasu antenowego w stacjach telewizyjnych dotyczył kampanii #Rodzina800+.

²⁶ Udział w rynku telewizyjnym dla dwóch programów, tj. 9,90% oraz 7,47%.

bowiem umowa daje podstawę do kształtowania praw i obowiązków stron w tym zobowiązania do wykonywania określonych usług przez jedną stronę za co druga strona zobowiązuje się do zapłaty określonego wynagrodzenia. To samo dotyczy zmiany warunków i zakresu wykonywania usług, który powinien być dokonany w formie aneksu do umowy.

3. Nie przeprowadzono badania rynku w jednym z badanych wydatków (wniosek 38/BDG/2023) na zakup pudełek ozdobnych, co było niezgodne z pkt I.1.2 Procedury B3.3.2 Przygotowanie do udzielania zamówień. We wniosku o nr 38/BDG/2023 wskazano, że zakup będzie realizowany od różnych wykonawców w zależności od bieżących potrzeb i przed zakupem będzie przeprowadzane badanie rynku. W dniu 15 lutego 2023 r. dokonano zakupu 50 sztuk pudełek ozdobnych za kwotę 3,7 tys. zł. Przed dokonaniem zakupu nie przeprowadzono badania rynku w sposób określony ww. procedurze.

NIK stwierdziła, że brak rozeznania rynku nie pozwala na przyjęcie, że dopełniono staranności, aby uzyskać jak najlepsze efekty (jak najbardziej korzystną cenę za zakupiony towar) w stosunku do poniesionych nakładów. Ponadto było to niezgodne z przyjętymi procedurami wewnętrznymi. W przypadku bowiem gdy zamówienie jest pilne, procedura wymagała, aby pozyskać co najmniej dwie oferty. Podkreślono ponadto, że we wniosku o udzielenie zamówienia wskazano, że przed zakupem będzie przeprowadzone badanie rynku.

NIK przeprowadziła również odrębną kontrolę w IDR. W planie finansowym Instytutu ujęto wydatki w wysokości 19 066,0 tys. zł. Wydatki zrealizowane przez IDR w 2023 r. wyniosły 16 251,9 tys. zł, co stanowiło 85,2% planu po zmianach. W ujęciu grup ekonomicznych Instytut w 2023 r. wydatkował: 337,0 tys. zł na świadczenia na rzecz osób fizycznych, 15 782,8 tys. zł na wydatki bieżące, 132,1 tys. zł na wydatki majątkowe/inwestycyjne.

Szczegółowym badaniem objęto próbę wydatków w łącznej wysokości 3 113,4 tys. zł, tj. próbę losową 88 zapisów księgowych na kwotę 2 232,9 tys. zł dobraną metodą monetarną MUS, uzupełnioną 67 zapisami księgowymi na kwotę 880,5 tys. zł dobranymi w sposób celowy, co stanowiło 19,2% ogółu wydatków IDR w 2023 r.

W trakcie kontroli w IDR stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Niecelowo, z naruszeniem art. 44 ust. 3 pkt 1 lit. b ufp, w IDR wydatkowano kwotę 33,0 tys. zł na materiały informacyjno-popularyzatorskie z logo IDR, które nie miały zasadniczego związku z prowadzeniem działalności wydawniczej i dokumentacyjnej, promowaniem w Polsce i za granicą polskich publikacji naukowych i, w ocenie NIK, nie były niezbędne do skutecznego i prawidłowego realizowania zadań statutowych Instytutu.

2. Niecelowo i niegospodarnie, naruszając art. 44 ust. 3 pkt 1 lit. a i b ufp, Instytut wydatkował środki na łączną kwotę 266,7 tys. zł na:

- pokrycie kosztów transportu i zakwaterowania uczestników konferencji, którzy nie byli pracownikami Instytutu (23,7 tys. zł). Zdaniem NIK, wydatków na pokrycie ww. kosztów nie można zakwalifikować jako wydatków związanych z podróżami służbowymi, w związku z czym ich sfinansowanie było działaniem niegospodarnym i niecelowym;

- świadczenie przez kancelarię prawną pomocy prawnej w zakresie zamówień publicznych (82,7 tys. zł). NIK stwierdziła, że w 2023 r. w IDR do obsługi prawnej i zamówień publicznych, poza Kancelarią prawną A, zatrudniano trzech radców prawnych na umowę o pracę (jednego w okresie styczeń-lipiec, drugiego w okresie marzec-kwiecień i trzeciego w okresie kwiecień-czerwiec), jednego radcę na umowę cywilnoprawną (w okresie luty-grudzień), Kancelarię prawną B (w okresie lipiec-grudzień) oraz głównego specjalistę ds. zamówień (w okresie kwiecień-grudzień). W tym czasie w Instytucie przeprowadzono trzy postępowania przetargowe (dwa rozstrzygnięte, jedno nierozstrzygnięte). Ustalenie w umowie miesięcznego wynagrodzenia ryczałtowego (wypłacanego niezależnie od liczby wykonywanych zadań) doprowadziło do ponoszenia przez Instytut wydatków na Kancelarię prawną A, mimo iż przez cztery miesiące (styczeń, kwiecień, sierpień i październik 2023 r.) nie wykonywała ona żadnych prac na rzecz IDR. W związku z powyższym, w ocenie NIK, wydatkowanie przez Instytut środków z tytułu miesięcznej obsługi prawnej przez Kancelarię prawną A było działaniem niegospodarnym i niecelowym;

- pokrycie kosztów wydania przez Bibliotekę Narodową w Warszawie publikacji dotyczącej Biblioteki Seminarium Duchownego w Płocku (64,5 tys. zł). Zdaniem NIK, przekazanie ww. środków Bibliotece Narodowej było finansowaniem działalności wydawniczej innego podmiotu, co nie mieściło się w zadaniach i celach IDR. Pomimo sfinansowania kosztów wydania ww. publikacji IDR nie uzyskał do niej żadnych praw. IDR nie zadbał również, aby przekazane Bibliotece Narodowej środki wydatkowane

zostały zgodnie z art. 44 ust. 3 pkt 1 lit. a i b ufp (brak stosownych postanowień w umowie). Wobec powyższego wydatki IDR na pokrycie kosztów wydania przez Bibliotekę przedmiotowej publikacji, w ocenie NIK, były niecelowe i niegospodarne;

- opłacenie kosztów usługi noclegowej i gastronomicznej uczestnikom konferencji pn. *Konfrontacje archeologiczno-historyczne. Słowiańszczyzna, pomiędzy pogaństwem a chrześcijaństwem do początku XIII wieku*, organizowanej w dniach 20-22 września 2023 r.²⁷ przez Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu (95,8 tys. zł). NIK wskazała, że wg umowy zawartej z UAM, wkład IDR do opisywanej konferencji ograniczał się jedynie do opłacenia jej uczestnikom noclegów i uroczystych kolacji. W ocenie NIK, oznaczało to finansowanie działalności obcego podmiotu, co nie wpisywało się w zadania statutowe Instytutu, bowiem w czasie trwania wydarzenia, ze środków Instytutu pokryto wydatki z tytułu uczestnictwa osób trzecich (uczestników wydarzenia) w uroczystej kolacji. Wobec powyższego ww. wydatki nie zostały poniesione w sposób celowy oraz gospodarny.

3. W Instytucie udzielono czterech zamówień publicznych o łącznej wartości 811,7 tys. zł (z których każde przekraczało wartość 130,0 tys. zł netto) bez zastosowania przepisów upzp, czym naruszono art. 2 ust. 1 pkt 1 tej ustawy:

- w dniu 1 czerwca 2021 r. Instytut zawarł, z podmiotem zewnętrznym, na czas nieokreślony, umowę na obsługę kadrowo-płacową (w tym umów cywilnoprawnych). W ramach aneksów do umowy ustalono wynagrodzenie wykonawcy w wysokości 60 zł netto (aneks nr 1 z 1 czerwca 2021 r.), a następnie 90 zł netto (aneks nr 2 z 29 czerwca 2022 r.) za każdą osobę, która występuje do rozliczenia w danym miesiącu. Przed zawarciem umowy nie oszacowano wartości zamówienia. Z tytułu ww. umowy IDR wypłacił zleceniobiorcy w latach 2021-2023 kwotę 361,7 tys. zł (w tym 168,8 tys. zł w 2023 r.). Zdaniem NIK zamiar zawarcia ww. umowy na czas nieokreślony, jak również wysokość poniesionych - w związku z jej zawarciem - wydatków wskazuje, iż prawidłowo oszacowana wartość tego zamówienia obowiązywała IDR do udzielenia go na podstawie przepisów upzp;

- IDR zawarł trzy umowy cywilnoprawne na świadczenie usług pomocy prawnej, których zawarcie poprzedzono sporządzeniem trzech wniosków zakupowych. Wartość ich oszacowano na kwotę 258,0 tys. zł brutto. Na realizację ww. umów w 2023 r. wydatkowano łącznie 215,0 tys. zł brutto. NIK wskazała, że obsługa prawna jest czynnością przewidywalną w zakresie zleczanych i wykonywanych zadań oraz powtarzalną w zakresie kosztów. W 2022 r. łączne wydatki IDR na obsługę prawną wyniosły 318,5 tys. zł i Instytut powinien uwzględnić te dane przy szacowaniu wartości zamówienia na obsługę prawną na 2023 r. Zawierając ww. trzy umowy na obsługę prawną bez zastosowania przepisów upzp Instytut dokonał podziału zamówienia, które doprowadziło do niestosowania przepisów tej ustawy i stanowiło naruszenie art. 2 ust. 1 pkt 1 oraz art. 29 ust. 2 upzp;

- zostało udzielone zamówienie na koordynację III edycji programu stypendialnego JCF o wartości 96,0 tys. zł osobie fizycznej na podstawie dwóch umów. Zleceniobiorca wykonywał na rzecz IDR zadania odpowiednio w zakresie: koordynacji pracy zespołu projektowego programu stypendialnego JCF – II edycja oraz koordynacji III edycji programu stypendialnego JCF, a zakres obowiązków w okresach, w których obowiązywały ww. umowy był tożsamy. Pomimo, że koszty realizacji tych zadań, oszacowane we wnioskach o udzielenie zamówienia wynosiły łącznie 192,0 tys. zł, to zakupu ww. usług dotyczących III edycji programu stypendialnego JCF dokonano bez zastosowania procedur wynikających z upzp, co było niezgodne z art. 2 ust. 1 pkt 1 upzp. Na realizację zamówienia w 2023 r. wydatkowano 16,0 tys. zł;

- zostało udzielone zamówienie na tworzenie koncepcji merytorycznej programu stypendialnego JCF o wartości 96,0 tys. zł osobie fizycznej na podstawie dwóch umów. Zleceniobiorca wykonywał na rzecz IDR zadania odpowiednio w zakresie: tworzenia koncepcji merytorycznej programu stypendialnego JCF - II edycja i wsparcia procesu wydawniczego IDR oraz koordynacji pod względem programowym III edycji programu stypendialnego JCF, a zakres obowiązków w okresach, w których obowiązywały ww. umowy był tożsamy. Pomimo, że koszty realizacji tych zadań oszacowane we wnioskach o udzielenie zamówienia wynosiły łącznie 192,0 tys. zł, to zakupu ww. usług dotyczących III edycji programu stypendialnego JCF dokonano bez zastosowania procedur wynikających z upzp, co było niezgodne z art. 2 ust. 1 pkt 1 upzp. Na realizację zamówienia w 2023 r. wydatkowano 16,0 tys. zł.

4. W dwóch przypadkach zastąpiono umowy o pracę umowami cywilnoprawnymi, co było niezgodne z art. 22 §1-1² ustawy z 26 czerwca 1974 r. Kodeks Pracy²⁸. W obu umowach przeważały cechy stosunku pracy, tj.: wypłacanie zleceniobiorcom ryczałtowego wynagrodzenia miesięcznego (§ 4 pkt 1), osobiste wykonywanie zleconych czynności (§ 2 pkt 2 oraz § 3 pkt 4), zakres prac wykonywanych przez

²⁷ Dalej: konferencja, wydarzenie.

²⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 1465.

zleceniobiorców (§ 1), miejsce ich wykonywania (§ 4 pkt 2), obowiązek stawienia się w siedzibie IDR w wyznaczonym terminie na każde zlecenie zleceniodawcy (§ 4 ust. 4) oraz wskazanie, iż przy wykonywaniu umowy zleceniobiorca współpracować będzie z osobami oraz podmiotami wskazanymi przez zleceniodawcę, w zakresie z nim uzgodnionym (§ 3 pkt 3).

5. Stosunek pracy z byłym Dyrektorem IDR, za porozumieniem stron w dniu 28 lipca 2023 r. rozwiązała była Pierwsza Zastępczyni Dyrektora IDR, która nie była uprawniona do dokonania tej czynności.

4.2.2. WYDATKI BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH

Wydatki budżetu środków europejskich w części 16 zostały zrealizowane w 2023 r. w kwocie 18 776,3 tys. zł, co stanowiło 75,8% planu po zmianach (24 783,4 tys. zł) i były niższe o 6 227,5 tys. zł (tj. o 24,9%) od wydatków zrealizowanych w roku 2022 (25 003,8 tys. zł). Środki te wykorzystano na realizację projektów w ramach: Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój – plan po zmianach 18 004,2 tys. zł – wykonanie 15 484,2 tys. zł (86,0%), Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 (dalej: POIiŚ) – plan po zmianach 3 643,2 tys. zł – wykonanie 3 292,0 tys. zł (90,4%) oraz Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (dalej: FERS) plan po zmianach 3 136,0 tys. zł – wykonanie 0,0 zł.

Według danych wykazanych w rocznym sprawozdaniu Rb-28 UE z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, w części 16 limity wydatków nie zostały przekroczone. Dysponent części 16, w związku z nadmiarem środków, na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 2 i 3 oraz ust. 3 pkt 2 upf, w okresie objętym kontrolą podjął dwie decyzje o blokowaniu wydatków budżetu środków europejskich na łączną kwotę 5 886,6 tys. zł. Blokady na kwotę 5 555,8 tys. zł dokonano w związku z wydłużeniem naboru oraz dużą liczbą wniosków w ramach programu operacyjnego FERS, która spowodowała, że podpisanie umów z Beneficjentami zostało przesunięte na początek 2024 r. (kwota 3 136,0 tys. zł) oraz niewykorzystania środków zaplanowanych w ramach PO WER (2 419,8 tys. zł). Blokady na kwotę 330,8 tys. zł dokonano ze względu na niewykorzystanie środków zaplanowanych w ramach programów POIiŚ oraz PO WER. Blokad dokonano po oszacowaniu nadmiaru posiadanych środków i wystąpieniu przesłanek uzasadniających ich blokowanie.

Wydatki z budżetu środków europejskich dysponenta III stopnia – KPRM w 2023 r. wyniosły 17 885,1 tys. zł i zostały przeznaczone na PO WER (w kwocie 14 593,1 tys. zł) oraz POIiŚ (w kwocie 3 292,0 tys. zł). W ramach PO WER wydatki budżetu środków europejskich zostały poniesione na projekty: *Przeprowadzenie szkoleń dla pracowników administracji publicznej z zakresu konsultacji publicznych* – w kwocie 553,7 tys. zł, *Przeprowadzenie szkoleń dla pracowników administracji publicznej z zakresu analizy danych w ramach oceny skutków regulacji* – w kwocie 1 188,3 tys. zł, *Procedury bez barier* – w kwocie 5 549,7 tys. zł, *Współpraca na rzecz dostępności* – w kwocie 4 625,0 tys. zł, *Przyjazny urząd* – w kwocie 2 676,4 tys. zł. Natomiast w ramach POIiŚ wydatki budżetu środków europejskich w 2023 r. zostały poniesione na projekt: *Zwiększenie efektywności energetycznej budynków administracji rządowej*, na który wydatkowano kwotę 3 292,0 tys. zł.

Zestawienie wydatków budżetu środków europejskich w 2023 r. według klasyfikacji budżetowej zostało zawarte w załączniku nr 6.7. do niniejszej informacji.

Szczegółowym badaniem – pod kątem prawidłowości – objęto wydatki dobrane w sposób celowy (pięć dowodów księgowych o najwyższej wartości), poniesione w 2023 r. w kwocie 8 815,8 tys. zł, tj. 49,3 % wydatków budżetu środków europejskich dysponenta III stopnia – KPRM. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatków dokonywano zgodnie z planami rzeczowymi i finansowymi realizowanych projektów. Badanie wydatków w zakresie kwalifikowalności wykazało, że zostały one poniesione zgodnie z kategoriami wydatków oraz we właściwych terminach. Ustalono, że kwoty wydatków z budżetu środków europejskich zrealizowane przez KPRM, wykazane w księgach rachunkowych, były zgodne z informacją o zrealizowanych płatnościach, przekazaną dysponentowi przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

4.3. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania łącznych sprawozdań za 2023 r. przez dysponenta części 16 – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów oraz sprawozdań jednostkowych dysponenta głównego i Kancelarii (dysponenta III stopnia):

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),

- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdanie za IV kwartał 2023 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych sporządzonych przez KPRM (dysponenta głównego i dysponenta III stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 16 terminowo, na podstawie danych zawartych w sprawozdaniach jednostkowych dysponenta głównego oraz dysponentów III stopnia (KPRM, IDR, ISW i IP)²⁹. Przy czym należy zauważyć, że w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w toku kontroli wykonania planu finansowego na 2023 r. IDR, NIK odstąpiła od oceny sprawozdania budżetowego Rb-28 za 2023 r. Kwota wydatków wynikająca z rocznego sprawozdania Rb-28 sporządzonego przez IDR wyniosła 16 251,9 tys. zł i stanowiła 0,14% zrealizowanych wydatków wykazanych w sprawozdaniu łącznym Rb-28 dla całej części 16.

W związku z nieprawidłowością stwierdzoną w obszarze ksiąg rachunkowych, skutkującą zawyżeniem dochodów i wydatków o kwotę 379,4 tys. zł, sprawozdania budżetowe Rb-27 (dysponenta III stopnia – KPRM oraz łączne) nie przedstawiały wiarygodnych danych o dochodach (szczegółowy opis tej nieprawidłowości został zawarty w pkt 4.4. niniejszej informacji). Zgodnie z przyjętymi kryteriami oceny, NIK oceniła negatywnie sprawozdanie Rb-27 dysponenta III stopnia – KPRM oraz sprawozdanie łączne Rb-27 dysponenta części 16. Pozostałe sprawozdania jednostkowe, sporządzone przez kontrolowaną jednostkę, zostały ocenione pozytywnie. Nieprawidłowości stwierdzone w KPRM i IDR nie miały wpływu na opinię o prawidłowości sporządzenia rocznego łącznego sprawozdania Rb-28 dysponenta części 16.

W IDR kontrolą objęto prawidłowość sporządzania następujących rocznych sprawozdań budżetowych za 2023 r.:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdanie za IV kwartał 2023 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Wyżej wymienione sprawozdania sporządzono terminowo, a kwoty w nich wykazane były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Ponadto ww. sprawozdania roczne Rb-23, Rb-27 i RB-BZ1 oraz sprawozdanie Rb-Z za IV kwartał 2023 r. były prawidłowe pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Stwierdzone w badanej próbie zapisów księgowych nieprawidłowości (szczegółowy opis nieprawidłowości został zawarty w pkt 4.4. niniejszej informacji), spowodowały, iż sprawozdanie Rb-28 zostało sporządzone na podstawie nierzetelnych zapisów księgowych, wobec czego odstąpiono od oceny tego sprawozdania.

4.4. KSIĘGI RACHUNKOWE

Kontrolą objęto prawidłowość prowadzenia ksiąg rachunkowych dysponenta głównego i dysponenta III stopnia – KPRM w zakresie dochodów i wydatków oraz związanych z nimi należności i zobowiązań. Przegląd analityczny ksiąg rachunkowych dysponenta części 16 budżetu państwa został przeprowadzony na podstawie dzienników cząstkowych. Stosownie do art. 14 ust. 1 uor obrotu dzienników cząstkowych

²⁹ Dotyczy sprawozdań Rb-23, Rb-27, Rb-28.

za 2023 r. były zgodne z zestawieniem obrotów i sald księgi głównej. Badanie wiarygodności ksiąg rachunkowych przeprowadzono na próbie 23 zapisów księgowych o łącznej wartości 877 160,7 tys. zł, w tym 13 wylosowanych metodą monetarną o wartości 876 551,3 tys. zł, która została uzupełniona 10 zapisami o łącznej wartości 609,4 tys. zł, wybranymi celowo w wyniku przeglądu analitycznego ksiąg rachunkowych. Zdarzenia, w tym operacje gospodarcze podlegające księgowaniu, zostały poprawnie ujęte w księgach rachunkowych na odpowiednich kontach zgodnie z ich treścią ekonomiczną, we właściwym okresie sprawozdawczym, z uwzględnieniem zasady memoriału oraz prawidłowo udokumentowane. Dowody księgowe zawierały potwierdzenie przeprowadzenia kontroli formalnej i merytorycznej. Posiadały podpisy stwierdzające ich zakwalifikowanie do ujęcia w księgach oraz dekretację.

Księgi rachunkowe za 2022 r. zostały zamknięte w terminie wynikającym z § 26 ust. 3 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej³⁰. Tym samym NIK uznaje, że wniosek pokontrolny w tym zakresie, sformułowany po kontroli wykonania budżetu państwa w 2022 r., został zrealizowany.

W KPRM stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dokumentacja opisująca przyjęte zasady rachunkowości dla części 16 budżetu państwa nie spełniała wymogu określonego w art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. a uor, bowiem nie określała przyjętych zasad klasyfikacji zdarzeń na kontach. Zgodnie z powyższym przepisem jednostka powinna mieć dokumentację opisującą w języku polskim przyjęte przez nią zasady (politykę) rachunkowości, a w szczególności dotyczące sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych, w tym co najmniej zakładowego planu kont, ustalającego wykaz kont księgi głównej, przyjęte zasady klasyfikacji zdarzeń, zasady prowadzenia kont ksiąg pomocniczych oraz ich powiązania z kontami księgi głównej. W polityce rachunkowości dysponenta części 16 zamiast opisu przyjętych zasad klasyfikacji zdarzeń zawarto jedynie odwołanie do rozporządzenia w sprawie rachunkowości. Zdaniem NIK, odwołanie w przyjętych zasadach rachunkowości do rozporządzenia w sprawie rachunkowości nie uwzględnia specyfiki jednostki kontrolowanej. Rozporządzenie zawiera wzorcowy plan kont dla ogółu jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych w zakresie występujących w nich operacji gospodarczych i nie odwzorowuje charakterystycznych dla KPRM operacji gospodarczych, w szczególności na kontach dodatkowych utworzonych przez jednostkę dla swoich potrzeb.

2. W przypadku 970 zapisów księgowych brak było opisu operacji (treści), co było niezgodne z art. 23 ust. 2 pkt 3 uor, który stanowi, że zapis księgowy powinien zawierać co najmniej zrozumiały tekst, skrót lub kod opisu operacji, z tym, że należy posiadać pisemne objaśnienia treści skrótów lub kodów. W trakcie kontroli pracownik BBF KPRM aktywował w programie finansowo-księgowym automatyczne pobieranie opisów operacji dotyczących przekazania środków jednostkom podległym. W związku z usunięciem nieprawidłowości w trakcie kontroli, Najwyższa Izba Kontroli odstąpiła od sformułowania wniosku pokontrolnego w tym zakresie.

3. W 2023 r. ujęto w ewidencji księgowej KPRM uzyskane od RCL i RCB zwroty wydatków w kwocie 379,4 tys. zł³¹, dotyczące udostępnienia części budynków KPRM, dokonane w tym samym roku budżetowym jako dochody jednostki, co było niezgodne z § 19 ust. 1 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych, który stanowi, że uzyskane przez państwowe jednostki budżetowe zwroty wydatków dokonanych w tym samym roku budżetowym zmniejszają wykonanie planowanych wydatków w tym roku budżetowym.

Powyzsza nieprawidłowość skutkowałą zawyżeniem dochodów i wydatków dysponenta III stopnia – KPRM o kwotę 379,4 tys. zł, co miało wpływ na rzetelność sprawozdań Rb-27 i Rb-28 dysponenta III stopnia – KPRM i tym samym łącznych sprawozdań.

W IDR stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Przyjęte w Polityce rachunkowości zasady dotyczące daty kwalifikacji dowodu do danego miesiąca w księgach rachunkowych według terminu sprawdzenia dokumentów przez pracowników merytorycznych, zatwierdzania go do zapłaty przez Dyrektora oraz terminu zapłaty stwarzały ryzyko ujmowania dowodów księgowych w księgach rachunkowych z naruszeniem zasady memoriału, określonej w art. 6 uor.

³⁰ Dz. U. z 2020 r. poz. 342, dalej: rozporządzenie w sprawie rachunkowości.

³¹ Łączne wpływy netto od RCB i RCL.

2. Nie określono szczegółowych zasad obiegu dokumentów księgowych, które ustalałyby m.in. sposób i termin rejestrowania ich wpływu do IDR i poszczególnych komórek organizacyjnych, kolejność i terminy procedowania i sprawdzania oraz przedstawiania do zatwierdzenia. Jednocześnie ustalone w Instrukcji kancelaryjnej IDR, zasady dotyczące rejestrowania wpływu m.in. zewnętrznych obcych dowodów księgowych określone z uwagi na ich ogólny charakter w praktyce nie były przez pracowników IDR stosowane. Tym samym w IDR nie stworzono mechanizmów kontroli zapewniających rzetelne i pełne (kompletne) dokumentowanie i rejestrowanie operacji finansowych i gospodarczych, co było niezgodne z postanowieniami cz. II.C ust. 14 lit. a Standardów kontroli zarządczej, a także nie zrealizowano zalecenia w tym zakresie sformułowanego w wystąpieniu pokontrolnym (pkt 19) skierowanym w dniu 13 września 2023 r. do Dyrektora IDR przez Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

3. W 74 przypadkach (478,0 tys. zł) stwierdzono błędy mechanizmów kontroli dotyczące wskazania w zapisie księgowym (na dekrecie) okresu księgowania, a także zakwalifikowania tych operacji w księgach rachunkowych do okresu sprawozdawczego innego niż to wynika z daty operacji gospodarczej. Powyższe działania były niezgodne z zasadą memoriału określoną w art. 6 oraz art. 20 ust. 1 uor i wpłynęły m.in. na kwoty zobowiązań wykazanych w sprawozdaniach budżetowych Rb-28 miesięcznych oraz rocznym.

4. W dwóch przypadkach stwierdzono długotrwałość w sprawdzeniu pod względem merytorycznym i przekazaniu przez pracownika do Wydziału Finansowego faktur na łączną kwotę 18,5 tys. zł wystawionych pod koniec miesięcy sprawozdawczych. Było to działaniem nierzetelnym, skutkującym brakiem możliwości ujęcia zobowiązań i kosztów z nich wynikających do miesięcy sprawozdawczych odpowiadających dacie operacji gospodarczej i nieprawidłowym wykazaniem ich do właściwych okresów sprawozdawczych w miesięcznych sprawozdaniach Rb-28. Stanowiło to naruszenie zasady memoriału określonej w art. 6 uor.

5. Pracownicy IDR nie przekazali łącznie 10 faktur dokumentujących zakup przez Instytut towarów i usług na łączną kwotę brutto 350,9 tys. zł do zarejestrowania w punkcie kancelaryjnym IDR. Było to niezgodne z § 8 ust. 1, § 12 ust. 1 i 6, § 13 ust. 3 Instrukcji kancelaryjnej IDR, przyjętej zarządzeniem Dyrektora IDR nr 40 z 9 marca 2023 r. Ponadto nieodnotowanie daty wpływu jednej z ww. faktur na kwotę 32,2 tys. zł, uniemożliwiło weryfikację prawidłowości ujęcia jej w księgach rachunkowych IDR do właściwego miesiąca sprawozdawczego.

6. W 67 przypadkach stwierdzono niepoprawność zapisu (dekretu) na łączną kwotę 186,2 tys. zł w zakresie daty operacji gospodarczych, polegającą na wskazaniu na dekrecie (zapisie) księgowym jako daty operacji gospodarczej dat sporządzenia list płac/wypłat, zamiast dat dotyczących miesięcy, za które faktycznie dokonywane były wypłaty stypendiów lub wynagrodzenia ryczałtowego dla członków Rady Naukowej IDR.

7. Na trzech rachunkach (do umowy o dzieło) na kwotę netto 23,5 tys. zł, tj. dowodach księgowych zewnętrznych obcych, dokonano korekty dat (miesiący) ich wystawienia oraz dat ich sprawdzenia pod względem merytorycznym poprzez zamazywanie i przeprawianie, co było niezgodne z art. 22 ust. 2 i 3 uor oraz § 8 ust. 3 i 4 Polityki rachunkowości IDR³².

W ocenie NIK, stwierdzone nieprawidłowości świadczą, że nadzór i kontrola dysponenta części 16 nad wykonaniem budżetu państwa, sprawowane na podstawie art. 175 ust. 1 i 2 ufp nie były w pełni skuteczne, a przyjęty system kontroli zarządczej nie zapewniał w sposób racjonalny prawidłowości prowadzenia ksiąg rachunkowych.

³² Które stanowią m.in., iż „Błędy w dowodach źródłowych zewnętrznych obcych i własnych można korygować jedynie przez wysłanie kontrahentowi odpowiedniego dokumentu zawierającego sprostowanie, wraz ze stosownym uzasadnieniem, chyba że inne przepisy stanowią inaczej. Błędy w dowodach wewnętrznych mogą być poprawiane przez skreślenie błędnej treści lub kwoty, z utrzymaniem czytelności skreślonych wyrażeń lub liczb, wpisanie treści poprawnej i daty poprawki oraz złożenie podpisu osoby do tego upoważnionej, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej. Nie można poprawiać pojedynczych liter lub cyfr.”

5. INFORMACJE DODATKOWE

Czynności kontrolne prowadzono w KPRM w okresie od 8 stycznia do 2 kwietnia 2024 r. oraz w IDR – od 5 stycznia do 29 marca 2024 r. Wystąpienia pokontrolne zostały przekazane Szefowi KPRM 24 kwietnia 2024 r. oraz likwidatorowi IDR 9 kwietnia 2024 r.

W wystąpieniu pokontrolnym skierowanym do Szefa KPRM NIK wniosowała o:

- dokonywanie wyboru wykonawcy zamówienia publicznego (do którego nie stosuje się upzp) zgodnie z kryteriami zawartymi w uzasadnieniu do wniosku o udzielenie zamówienia publicznego,
- celowe i gospodarne wydatkowanie środków na kampanie promocyjne,
- dokonywanie ewaluacji kampanii promocyjnych pod kątem skuteczności i efektywności finansowej wykorzystywanych kanałów komunikacyjnych i instrumentów dotarcia do grup docelowych,
- zlecenie COAR i COI realizacji usług po zawarciu umów w formie pisemnej oraz zlecenie usług na zmienionych warunkach po podpisaniu aneksów do umów,
- podejmowanie działań mających na celu zapewnienie finansowania planowanych zadań inwestycyjnych,
- wprowadzenie w KPRM dokumentacji opisującej przyjęte zasady rachunkowości spełniającej wszystkie wymogi określone w uor,
- wzmocnienie mechanizmów kontroli zarządczej, które zapewnią: terminowe zatwierdzanie przez dysponenta części 16 rozliczeń dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym, dokonywanie wydatków zgodnie z wewnętrznymi procedurami KPRM oraz ujmowanie w ewidencji księgowej zwrotów wydatków dokonanych w tym samym roku budżetowym zgodnie z § 19 ust. 1 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych.

Szef KPRM, pismem z 8 maja 2024 r., poinformował NIK o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach na rzecz ich realizacji.

W wystąpieniu pokontrolnym skierowanym do likwidatora Instytutu De Republica NIK wniosła o zapewnienie funkcjonowania IDR w okresie likwidacji, w sposób nienaruszający przepisów prawa, w tym ustawy o finansach publicznych i ustawy o rachunkowości.

Likwidator Instytutu, pismem z 29 kwietnia 2024 r., poinformował NIK o podjętych działaniach w celu realizacji wniosku pokontrolnego.

Liczba wystąpień pokontrolnych – ogółem	Liczba wystąpień pokontrolnych, w których sformułowano wnioski	Liczba wniosków pokontrolnych – ogółem
2	2	8

Lp.	Jednostka kontrolowana	Liczba wniosków pokontrolnych	Stan realizacji wniosków pokontrolnych*		
			Zrealizowano	W trakcie realizacji	Nie zrealizowano
1	Kancelaria Prezesa Rady Ministrów	7		7	
2	Instytut De Republica w likwidacji	1		1	

*Według stanu na dzień zatwierdzenia informacji.

Liczba wystąpień pokontrolnych – ogółem	Liczba wystąpień pokontrolnych – do których wniesiono zastrzeżenia	Liczba zastrzeżeń – ogółem
2	0	0

6. ZAŁĄCZNIKI

6.1. DOCHODY I WYDATKI JEDNOSTEK FUNKCJONUJĄCYCH W RAMACH CZĘŚCI 16 – KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW

Lp.	Nazwa jednostki	Wykonanie 2023				Udział w wydatkach części ogółem
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Dochody	Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich	w tym, wydatki na wynagro- dzenia wg Rb-70	
1.	Kancelaria Prezesa Rady Ministrów – dysponent I stopnia	-	20 465,5	11 501 061,1	0,0	96,85
2.	Kancelaria Prezesa Rady Ministrów – dysponent III stopnia	844	581,9	335 604,8	121 776,9	2,82
3.	Instytut Pokolenia – dysponent III stopnia	25	4,6	7 971,2	4 221,8	0,07
4.	Instytut Strat Wojennych im. Jana Karskiego – dysponent III stopnia	24	47,9	13 998,7	3 492,9	0,12
5.	Instytut De Republica – dysponent III stopnia	23	154,8	16 251,9	4 036,3	0,14

Opracowanie własne na podstawie wyników kontroli NIK.

6.2. WYKAZ OCEN KONTROLOWANYCH JEDNOSTEK

Lp.	Nazwa jednostki kontrolowanej	Imię i nazwisko kierownika jednostki kontrolowanej	Ocena kontrolowanej działalności*	Jednostka organizacyjna NIK przeprowadzająca kontrolę
1.	Kancelaria Prezesa Rady Ministrów	Jan Grabiec (od 16.12.2023 r.) ³³	O	Departament Administracji Publicznej
2.	Instytut De Republica w likwidacji	Edyta Szostak Likwidator (od 5 marca 2024 r.) ³⁴	N	Delegatura NIK w Warszawie

* Użyty skrót oznacza: O - w formie opisowej, N – negatywna

³³ Poprzednio funkcję tę pełnili: Izabela Antos, od 28 listopada 2023 r. do 13 grudnia 2023 r., Marek Kuchciński, od 17 października 2022 r. do 28 listopada 2023 r.

³⁴ Poprzednio funkcję tę pełnili: Joanna Gepfert, p.o. Dyrektora Instytutu, od 17 stycznia do 4 marca 2024 r., Andrzej Przyłębski, Dyrektor Instytutu, od 1 lutego 2023 r. do 10 stycznia 2024 r., Paulina Szczepańska, p.o. Dyrektora Instytutu, od 10 sierpnia 2022 r. do 31 stycznia 2023 r.

6.3. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ W CZĘŚCI 16 – KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW

Oceny wykonania budżetu w części 16 – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów dokonano stosując kryteria³⁵ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w *Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2023 roku*³⁶.

Dochody (D) ³⁷ :	21 254,7 tys. zł
Wydatki (W) ³⁸ :	11 874 887,6 tys. zł
Łączna kwota (G = D + W):	11 896 142,3 tys. zł
Waga dochodów w łącznej kwocie (Wd = D : G)	0,0018
Waga wydatków w łącznej kwocie: (Ww = W : G)	0,9982
Nieprawidłowości w dochodach:	0,0 tys. zł
Ocena cząstkowa dochodów (Od):	(5) pozytywna.

Nieprawidłowości w wydatkach: 32 390,5 tys. zł, co stanowiło 0,27% wydatków poniesionych w części 16.

Stwierdzone nieprawidłowości, które spowodowały obniżenie oceny cząstkowej realizacji wydatków do oceny opisowej polegały w szczególności na: niezatwierdzeniu przez dysponenta części 16 w terminie określonym w art. 152 ust. 2 ufp rozliczenia w zakresie rzeczowym i finansowym ośmiu dotacji na łączną kwotę 24 761,2 tys. zł, udzielonych w 2023 r. w trybie art. 11b udup; dokonaniu niecelowych i niegospodarnych wydatków w kwocie 6 710,4 tys. zł na działania informacyjno-promocyjne dotyczące podwyższenia od 1 stycznia 2024 r. świadczenia wychowawczego, a w ramach tej samej kampanii dokonaniu wyboru wykonawców na zakup czasu antenowego na potrzeby emisji w stacjach telewizyjnych spotów informacyjnych na łączną kwotę 3 350,0 tys. zł niezgodnie z uzasadnieniem wyboru wykonawcy podanym we wniosku o udzielenie zamówienia publicznego, co było działaniem nierzetelnym i naruszało zasady określone w art. 44 ust. 3 pkt 1 ufp; zleceniu w dwóch kampaniach informacyjnych³⁹ (spośród pięciu objętych badaniem) emisji spotów społecznych na łączną kwotę 199,8 tys. zł w stacjach telewizyjnych o znikomym (nieprzekraczającym 0,5%) udziale w widowni telewizyjnej, co było działaniem niegospodarnym; nieprzeprowadzeniu ewaluacji pięciu objętych badaniem kampanii informacyjnych pod kątem skuteczności i efektywności finansowej wykorzystywanych kanałów komunikacyjnych i instrumentów dotarcia do grup docelowych, co było działaniem nierzetelnym; zleceniu COAR oraz COI realizacji usług przed zawarciem umów w formie pisemnej, a także zleceniu realizacji usług na zmienionych warunkach przed podpisaniem aneksów do umów, co było działaniem nierzetelnym; nieprzeprowadzeniu badania rynku w jednym z badanych wydatków (wniosek 38/BDG/2023) na zakup pudełek ozdobnych w kwocie 3,7 tys. zł, co było niezgodne z wewnętrzną procedurą KPRM; niewystąpieniu przez dysponenta części 16 budżetu państwa o zapewnienie finansowania realizacji dwóch zaplanowanych zadań inwestycyjnych, tj. Przebudowy sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i nawierzchni na terenie KPRM oraz Przebudowy pomieszczeń skrzydła D wraz z dostosowaniem do przepisów ppoż. oraz dostosowaniem dla osób niepełnosprawnych w budynku KPRM – zlokalizowanym przy Al. Ujazdowskich 1/3 w Warszawie, pomimo że pierwsze z tych zadań było realizowane od 2018 r., a drugie od 2017 r., co było nierzetelne.

Stwierdzono także istotne nieprawidłowości w IDR polegające w szczególności na: niecelowym wydatkowaniu środków na materiały informacyjno-popularyzatorskie w wysokości 33,0 tys. zł; niecelowym i niegospodarnym wydatkowaniu środków w łącznej kwocie 266,7 tys. zł na pokrycie kosztów: współorganizacji konferencji pn. *Konfrontacje archeologiczno-historyczne. Słowiańszczyzna, pomiędzy pogaństwem a chrześcijaństwem do początku XIII wieku*; usługi pomocy prawnej w zakresie zamówień publicznych, w zakresie transportu i zakwaterowania uczestników konferencji, nie będących pracownikami Instytutu oraz wydania publikacji dotyczącej Biblioteki Seminarium Duchownego w Płocku; dokonaniu wydatków w wysokości 168,7 tys. zł na obsługę kadrowo-płacową, zleconą bez

³⁵ <http://www.nik.gov.pl/kontrolę/standardy-kontroli-nik/>

³⁶ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrolę/analiza-budżetu-panstwa/>

³⁷ Wysokość dochodów prezentujemy w przypadku każdej części, jednakże w częściach budżetu państwa, w których zgodnie z założeniami do kontroli wykonania budżetu państwa nie są badane dochody lub windykacja należności (analiza porównawcza) nie dokonuje się oceny cząstkowej dla dochodów i przy ustalaniu wartości G nie uwzględnia się kwoty dochodów.

³⁸ Łącznie z wydatkami budżetu środków europejskich.

³⁹ 1. #RządoweInwestycjeBliskoLudzi2023; 2. #NoweKonkrety.

zastosowania przepisów upzp; dokonaniu wydatków na: koordynację programu stypendialnego Joseph Conrad Fellowship w kwocie 16,0 tys. zł oraz tworzenie koncepcji merytorycznych ww. programu stypendialnego w kwocie 16,0 tys. zł zleconych bez zastosowania przepisów upzp; dokonaniu wydatków w kwocie 215,0 tys. zł na obsługę prawną Instytutu, zleconą bez zastosowania przepisów upzp w wyniku podziału zamówienia.

Ocena częściowa wydatków (Ow):	ocena w formie opisowej (3)
Łączna ocena dochodów i wydatków (ŁO) ⁴⁰ :	(5 x 0,0018 + 3 x 0,9982 = 3,0036) w formie opisowej.
Opinia o sprawozdaniach:	ocena w formie opisowej (3)

W związku z nieprawidłowością stwierdzoną w obszarze ksiąg rachunkowych, skutkującą zawyżeniem dochodów i wydatków o kwotę 379,4 tys. zł, sprawozdania budżetowe Rb-27 (dysponenta III stopnia – KPRM oraz łączne) nie przedstawiały wiarygodnych danych o dochodach i NIK oceniła je negatywnie. Ponadto Najwyższa Izba Kontroli odstąpiła od wydania opinii o sporządzonym przez IDR sprawozdaniu budżetowym Rb-28 za 2023 r. ze względu na stwierdzone nieprawidłowości polegające na prowadzeniu ewidencji księgowej w sposób niezgodny z przepisami uor. Udział wydatków IDR w sprawozdaniu łącznym Rb-28 wyniósł 0,14%.

Ocena ogólna: **ocena w formie opisowej**

⁴⁰ ŁO=OdxWd+OwxWw

6.4. DOCHODY BUDŻETOWE W CZĘŚCI 16 – KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW

Lp.	Wyszczególnienie	2022	2023		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Wykonanie		
		tys. zł			%	
1	2	3	4	5	6	7
	Ogółem część 16 - Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, w tym:	266 614,9	4 566,0	21 254,7	8,0	465,5
1.	Dział 500 - Handel	1 084,0	1 500,0	12 212,7	1 126,6	814,2
1.1	Rozdział 50003 - Rządowa Agencja Rezerw Strategicznych	1 084,0	1 500,0	12 212,7	1 126,6	814,2
1.1.1	§ 0920 - wpływy z pozostałych odsetek	1 074,8	1 500,0	12 202,3	1 135,4	813,5
1.1.2	§ 2950 - Wpływy ze zwrotów niewykorzystanych dotacji oraz płatności	8,4	0,0	9,9	117,9	.
2.	Dział 750 - administracja publiczna	263 664,7	267,0	6 185,3	2,3	2 316,6
2.1	Rozdział 75001 - Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	23 800,6	256,0	590,6	2,5	230,7
2.1.1	§ 0750 - wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, JST lub innych jednostek zaliczanych do sektora FP oraz innych umów o podobnym char.	16,6	58,0	443,1	2 669,3	764,0
2.1.2	§ 0870 - wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	2,7	0,0	11,3	418,5	.
2.1.3	§ 0940 - wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych	171,7	190,0	61,2	35,7	32,2
2.1.4	§ 0950 - wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów	220,0	0,0	15,3	7,0	.
2.1.5	§ 0970 - wpływy z różnych dochodów	3,6	2,0	28,8	800,0	1 440,0
2.1.6	§ 6690 - Wpływy ze zwrotów niewykorzystanych dotacji oraz płatności, dotyczące dochodów majątkowych	0,0	0,0	21,2	.	.
2.2	Rozdział 75027 - Działalność Narodowego Instytutu Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego	1 461,5	0,0	1 993,2	136,4	.
2.2.1	§ 0900 - wpływy z odsetek od dotacji oraz płatności: wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ufp, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości.	59,6	0,0	69,6	116,8	.
2.2.2	§ 2950 - wpływy ze zwrotów niewykorzystanych dotacji oraz płatności	1 349,3	0,0	1 911,0	141,6	.
2.3	Rozdział 75028 - Działalność Instytutu Współpracy Polsko-Węgierskiej im. Wacława Felczaka	106,6	0,0	252,6	237,0	.
2.3.1	§ 0900 - Wpływy z odsetek od dotacji oraz płatności: wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości	11,1	0,0	67,9	611,7	.
2.3.2	§ 2910 - Wpływy ze zwrotów dotacji oraz płatności wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości	0,0	0,0	178,7	0,0	.

2.4	Rozdział 75031 - Działalność Instytutu Europy Środkowej	10,0	0,0	5,5	55,0	.
2.5	Rozdział 75032 - Działalność Instytutu Pokolenia	0,0	0,0	4,6	.	.
2.5.1	§ 0950 - Wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów	0,0	0,0	4,6	.	.
2.6	Rozdział 75033 - Działalność Instytutu Strat Wojennych im. Jana Karłowicza	0,0	0,0	47,9	.	.
2.6.1	§ 0940 - wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych	0,0	0,0	47,2	.	.
2.7	Rozdział 75061 - Ośrodek Studiów Wschodnich	10,1	0,0	12,0	118,8	.
2.8	Rozdział 75065 - Krajowa Szkoła Administracji Publicznej	4,9	0,0	0,2	4,1	.
2.9	Rozdział 75090 - Działalność Instytutu De Republica	66,0	11,0	154,8	234,5	1 407,3
2.9.1	§ 0840- Wpływy ze sprzedaży wyrobów	64,2	10,0	100,7	156,9	1 007,0
2.9.2	§ 0940 - wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych	1,8	0,0	38,3	2 127,8	.
2.9.3	§ 0950 - wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów	0,0	0,0	3,6	.	.
2.9.4	§ 0970 - wpływy z różnych dochodów	0,1	1,0	12,3	12 300,0	1 230,0
2.10	Rozdział 75095 - Pozostała działalność	238 205,0	0,0	3 124,0	1,3	.
2.10.1	§ 0580 - Wpływy z tytułu grzywien i innych kar pieniężnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych	236,0	0,0	209,3	88,7	.
2.10.2	§ 0900 - Wpływy z odsetek od dotacji oraz płatności: wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości	10,6	0,0	122,1	1 151,9	.
2.10.3	§ 0940 - wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych	237 336,5	0,0	0,00	.	.
2.10.4	§ 0959 - wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów	1,8	0,0	14,1	783,3	.
2.10.5	§ 2919 - Wpływy ze zwrotów dotacji oraz płatności wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości	0,0	0,00	9,6	0,0	.
2.10.6	§ 2950 - Wpływy ze zwrotów niewykorzystanych dotacji oraz płatności	375,2	0,0	1 080,9	288,1	.
2.10.7	§ 2959 - Wpływy ze zwrotów niewykorzystanych dotacji oraz płatności	49,2	0,0	29,6	60,2	.
2.10.8	§ 6690 - Wpływy ze zwrotów niewykorzystanych dotacji oraz płatności, dotyczące dochodów majątkowych	168,4	0,0	1 658,3	984,7	.
3.	Dział 756 - dochody od os. prawnych, od os. fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	1 866,2	2 799,0	2 856,8	153,1	102,1
3.1	Rozdział 75624 - Dywidendy	1 866,2	2 799,0	2 856,8	153,1	102,1
3.1.1	§ 074 - Wpływy z dywidend	1 866,2	2 799,0	2 799,3	150,0	100,0
3.1.2	§ 0920 - wpływy pozostałych odsetek	0,00	0,0	57,5	.	.

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych zweryfikowanych przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2023.

6.5. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 16 – KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW

Lp.	Wyszczególnienie	2022	2023			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem część 16 - Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, w tym:	16 426 215,9	1 541 772,0	12 824 647,4	11 856 111,3	72,2	769,0	92,4
1.	Dział 500 - Handel	1 257 839,1	817 845,0	2 003 745,0	1 094 642,1	87,0	133,8	54,6
1.1.	Rozdział 50003 - Rządowa Agencja Rezerw Strategicznych	1 257 839,1	817 845,0	2 003 745,0	1 094 642,1	87,0	133,8	54,6
2.	Dział 710 - Działalność usługowa	5 000,0	8 700,0	8 700,0	6 577,1	131,5	75,6	75,6
2.1.	Rozdział 71031 - Centrum Badania Opinii Społecznej	5 000,0	8 700,0	8 700,0	6 577,1	131,5	75,6	75,6
3.	Dział 750 - Administracja publiczna	15 163 326,8	715 125,0	10 812 100,4	10 754 879,8	70,9	1 503,9	99,5
3.1	Rozdział 75001 - Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	226 729,7	303 045,0	325 288,7	306 200,0	135,1	101,0	94,1
3.1.1	§ 4010 - Wynagrodzenia osobowe pracowników	15 196,7	14 768,0	21 574,0	21 067,4	138,6	142,7	97,7
3.1.2	§ 4020 - Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej	77 999,9	87 347,0	92 466,6	92 232,5	118,2	105,6	99,7
3.1.3	§ 4040 - Dodatkowe wynagrodzenie roczne	6 273,6	7 596,0	7 039,2	7 039,1	112,2	92,7	100,0
3.1.4	§ 4410 - Podróże służbowe krajowe	433,7	350,0	550,0	481,8	111,1	137,7	87,6
3.1.5	§ 4420 - Podróże służbowe zagraniczne	1 873,2	2 100,0	2 482,0	2 164,0	115,5	103,0	87,2
3.1.6	§ 6050 - Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	1 502,5	3 887,0	3 487,0	436,4	29,0	11,2	12,5
3.1.7	§ 6060 - Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	1 802,6	2 449,0	2 937,0	2 747,6	152,4	112,2	93,6
3.1.8	§ 6220 - Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych innych jednostek sektora finansów publicznych	5 768,1	20 252,0	20 252,0	20 114,0	348,7	99,3	99,3
3.2	Rozdział 75027 - Działalność Narodowego Instytutu Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego	179 224,5	197 794,0	220 994,0	213 127,1	118,9	107,8	96,4
3.3	Rozdział 75028 - Działalność Instytutu Współpracy Polsko-Węgierskiej im. Wacława Felczaka	5 637,3	6 000,0	10 250,0	9 271,9	164,5	154,5	90,5
3.4	Rozdział 75029 - Działalność Polskiego Instytutu Ekonomicznego	12 363,0	15 000,0	15 000,0	13 453,9	108,8	89,7	89,7
3.5	Rozdział 75031 - Działalność Instytutu Europy Środkowej	3 581,5	6 084,0	6 084,0	5 506,5	153,7	90,5	90,5
3.6	Rozdział 75032 - Działalność Instytutu Pokolenia	5 435,0	9 000,0	8 895,0	7 971,2	146,7	88,6	89,6

3.7	Rozdział 75033 - Działalność Instytutu Strat Wojennych im. Jana Karłowicza	5 281,0	17 500,0	16 878,1	13 998,7	265,1	80,0	82,9
3.8	Rozdział 75061 - Ośrodek Studiów Wschodnich	10 145,1	17 842,0	17 842,0	17 710,5	174,6	99,3	99,3
3.9	Rozdział 75065 - Krajowa Szkoła Administracji Publicznej	12 090,0	11 963,0	12 580,0	12 579,4	104,0	105,2	100,0
3.10	Rozdział 75068 - Rada do spraw Uchodźców	806,7	645,0	1 050,0	998,6	123,8	154,8	95,1
3.11	Rozdział 75086 - Działalność Instytutu Zachodniego im. Zygmunta Wojciechowskiego	4 217,0	8 450,0	8 450,0	5 633,6	133,6	66,7	66,7
3.12	Rozdział 75090 - Działalność Instytutu De Republica	16 332,8	19 000,0	19 066,0	16 251,9	99,5	85,5	85,2
3.13	Rozdział 75095 - Pozostała działalność	14 681 483,2	102 802,0	10 149 722,5	10 132 176,6	69,0	9 856,0	99,8
3.13.1	§ 2009 - Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich	1 672,5	1 283,0	1 280,2	166,2	9,9	13,0	13,0
3.13.2	§ 2810 - Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji fundacjom	151 408,5	42 470,0	144 604,1	137 457,2	90,8	323,7	95,1
3.13.3	§ 2820 - Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom	69 541,7	38 740,0	73 183,0	70 674,7	101,6	182,4	96,6
3.13.4	§ 2830 - Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom	5 542,5	749,0	24 404,9	24 343,2	439,2	3 250,1	99,7
3.13.5	§ 2980 -Pozostałe rozliczenia z bankami	13 981 430,5	0,0	9 476 241,0	9 476 241,0	67,8	.	100,0
3.13.6	§ 2981 - Pozostałe rozliczenia z bankami, finansowanie programów ze środków bezzwrotnych pochodzących z UE	324 551,2	0,0	260 306,1	260 306,1	.	.	100,0
3.13.7	§ 6230 - Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	127 038,4	1 000,0	135 750,4	131 089,4	103,2	13 108,9	96,6
4.	Dział 752 - Obrona narodowa	50,0	102,0	102,0	12,2	24,4	12,0	12,0

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa zweryfikowanych przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2023.

6.6. ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W CZĘŚCI 16 – KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2022			Wykonanie 2023			8:5
		Prze- ciętne zatrud- nienie wg Rb-70 ¹⁾	Wynagro- dzenia wg Rb-70 ²⁾	Przeciętne miesięczne wynagro- dzenie brutto na 1 pełno- zatrudnio- nego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70 ¹⁾	Wynagro- dzenia wg Rb-70 ²⁾	Przeciętne miesięczne wynagro- dzenie brutto na 1 pełnozatrud- nionego	
								tys. zł
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem wg statusu zatrudnienia ³⁾ , w tym:	769	108 315,5	11 726,3	834	120 107,8	12 000,9	102,3
1.	Dział 750-Administracja publiczna	769	108 315,5	11 726,3	834	120 107,8	12 000,9	102,3
	Rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	769	108 315,5	11 726,3	834	120 107,8	12 000,9	102,3
1.1.	Osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami	119	12 196,9	8 542,0	139	14 642,1	8 807,4	103,1
	Osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe	22	5 264,3	19 645,7	25	6 411,2	21 370,8	108,8
	Członkowie korpusu służby cywilnej	615	88 925,1	12 045,9	656	97 094,6	12 328,3	102,3
	Żołnierze i funkcjonariusze	13	1 929,3	12 133,7	14	1 959,9	11 526,1	95,0

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach, zweryfikowanego przez NIK.

¹⁾ W przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

²⁾ Załącznik nr 35 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 454), w sprawozdaniu Rb-70 wykazuje się wysokość wynagrodzeń osobowych, dodatkowe wynagrodzenie roczne, uposażenia żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy oraz dodatkowe uposażenia roczne żołnierzy zawodowych i nagrody roczne funkcjonariuszy.

³⁾ Status zatrudnienia określony został w rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

6.7. WYDATKI BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 16 – KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW

Lp.	Wyszczególnienie	2022	2023			6:3	6:4	6:5
		Wykonani e	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem, w tym:	25 003,8	9 994,0	24 783,4	18 776,3	75,1	187,9	75,8
1.	Dział 750 - Administracja publiczna	25 003,8	9 994,0	24 783,4	18 776,3	75,1	187,9	75,8
1.1.	Program operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	10 007,5	2 344,0	3 643,2	3 292,0	32,9	140,4	90,4
1.2.	Program operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020	14 996,3	4 514,0	18 004,2	15 484,2	103,3	343,0	86,0
1.3.	Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027	0,0	3 136,0	3 136,0	0,0	.	0,0	0,0

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-28UE z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej –po weryfikacji przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2023.

6.8. WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRYM PRZEKAZANO INFORMACJĘ O WYNIKACH KONTROLI

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Minister Finansów
8. Komisja do Spraw Kontroli Państwowej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
9. Komisja Finansów Publicznych Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
10. Komisja Administracji i Spraw Wewnętrznych Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
11. Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów